

Bonnetov ekspoz v senatu

Velika zunanepolitična debata v francoskem senatu z ekspozem zunanega ministra Bonnetja in govorom ministrskega predsednika Daladierja — Francija je proti vojni, a dovoli močna, da se nikogar ne boji — Zaupnica vladi z 290 proti 16 glasovom

PARIZ, 8. februarja. Včeraj je bila v francoskem senatu velika zunanepolitična debata, pri kateri sta spregovorila tudi francoski zunanji minister Bonnet in ministrski predsednik Daladier. Bonnet je podal obširen ekspoz o odnosih Francije do posameznih držav in o francoskem stališču glede aktualnih svetovopolitičnih vprašanj. Za njim je govoril Daladier, ki je dejal med drugim, da se svet bojuje in da je še vsemirje postalo bojno polje. »Civilizacija je dala človeštvu brutalne sile in jih uporabila v negativne namene. Zato bo bodoča vojna, ako je ne bo mogoče preprečiti, nastrahotnejša in najkrutejša izmed vseh. Duh Francije se tej brutalnosti upira. Toda Francija ni slabotna, Francija je močna in tudi ni osamljena. To so dokazale besede Chamberlaina in Roosevelta.« Po govoru obeh državnikov je senat izglasoval vladi zaupnico z 290 proti 16 glasovom.

GOVOR ZUNANJEGA MINISTRA.

Zunanji minister Bonnet je uvodoma izjavil, da mora z ozirom na najnoveše govore tujih državnikov ponovno jasno precizirati stališče Francije v zunanji politiki, ki je zelo preprosto: »Hočemo ohraniti teritorialno nedotakljivost Francije in njenih kolonij, in to za vsako ceno. Kar je pridobila in ustvarila kri prednikov, naj ohranja odločnost in pogum sedanje generacije. O tem ne sme biti nikjer nobenega dvoma. Kar tiče politike Francije v svetovni politiki, pa poudarjam, da je Francija odločena zasledovati po vsem svetu politiko miru in ohranitve zavezništva. Zlasti pa hoče ohraniti Francija svoja zavezništva v sredini in vzhodni Evropi. Tu se Francija ni odpovedala še nobenemu zavezništvu in prijateljstvu.

RAZMERJE DO NEMČIJE.

Glede Nemčije je gojila Francija vedno politiko iskrene naklonjenosti. O tem priča Monakovo. O pomenu Monakovega je debata zaključena; ljudstvo in narodno predstavništvo je to politiko odobrilo in zgodovina ji bo dala pravo, ker bila je edino mogoča. Francija je bila Nemčiji naklonjena tako tedaj, ko je bila še slabotna in razorožena, kakor ji je tudi sedaj, ko je močna in oborožena. Sporazum z dne 6. decembra lanskega leta pričja, da bo tudi v bodočnosti tako.

RAZMERJE DO ITALIJE.

Glede Italije se Francija ni strašila nobenih naporov, kadar je šlo za prizadevanje, da se dosežejo z njo odnosi zaupanja. Le težko si je moglo predstavljati, da Italija ne bi bila pripravljena živeti s Francijo v miru. Mnenje, da bi mogla Francija iz trte zviti napad na Italijo, je naravnost absurdno. Sklepuje se na svojo izjavo z dne 26. januarja letošnjega leta pa ponavljam, da Francija nikoli ne bo nikomur odstopila niti pidi svoje zemlje. Vsak najmanjši napad na nedeljivost francoskega imperija bi pomenil oborožen spopad.

RAZMERJE DO ŠPANIJE.

Kar tiče Španije, je naglasil Bonnet v svojem govoru neno veliko strateško važnost za Francijo. Francija je striktno izpolnjevala politiko nevmešavanja ves čas španske državljanske vojne. Italija pa je striktno izjavila Angliji, da nima niti v Španiji niti v španskem Maroku nikakih teritorialnih aspiracij. Glede španske neodvisnosti je Francija s Španijo solidarna. Francija je poslala sedaj svojega zastopnika v Burgos samo zato, da uredi vprašanje čimprejšnje vrnitve v domovino. Francija želi tudi čimskorajše pomirjenje med obojema španskima taboroma.

RAZMERJE DO ANGLIJE IN USA.

V pogledu razmerja Francije do obeh

anglosaških velesil. Velike Britanije in Severne Amerike, je Bonnet izjavil, da je naloga treh velikih demokracij na svetu ta, da izpolnjujejo poslanstvo človečanstva, preprečijo vsako nasilje in onemogočijo vsake grožnje. Njihova želja je prijateljstvo z vsemi narodi in od tega prijateljstva nikogar ne izključujejo. Glede sodelovanja z Veliko Britanijo je naglasil tesno sodelovanje med obojema državama, ki sta v vsem popolnoma soglasni. Tudi glede Amerike je poudaril zvesto prijateljstvo, ki spaja oba naroda

in se zahvalil Rooseveltu za njegove odločne besede.

MIR JE ODVIŠEN OD MOČI.

V svojem nadaljnjem govoru se je skliceval Bonnet na Hitlerjeve besede, da nacionalno-socialistična ideologija ni izvožno blago in da ne misli na vojno s kakšno državo zato, ker ni totalitarno urejena ter naglasil, da tudi vse tri velike demokracije stremijo za tem, da svoje miselnosti nikomur ne vsiljujejo, še manj pa žele zaradi nje koga napasti. Vojna ne bi prinesla nikomur niti moči niti sreče, ampak — če že ne uničenje — vsaj nazadovanje. Roosevelt je pravilno poudaril, da je treba, ako se hoče poživeti svetovna trgovina, zmanjšati oboroževanje. Stremljenje Francije je bilo vedno povečanje vrednosti človeškega življenja. Končno je govoril še o velikih manifestacijah, ki so jih priredili Daladierju v francoski Severni Afriki ob priliki njegovega tamkajšnjega obiska meseca januarja. Svoj govor pa je sklenil z ugotovitvijo, da ako hoče Francija mir, mora biti močna.

Naval beguncev v Franciji

NEPRENEHOMA SE ZLIVAJO ČEZ ŠPANSKO MEJO V FRANCIJO NOVE MNOŽICE BEŽEČIH CIVILISTOV IN REPUBLIKANSKIH VOJAŠKIH ČET.

BURGOS, 8. febr. Avala. Nacionalistično špansko poročilo pravi, da so nacionalistične čete zasedle včeraj mesto Bannolas, ki leži 17 km severno od Girona, kakor tudi strateško zelo važno prometno križišče Ripoll.

ARCELES, 8. febr. Pričakovani naval glavne republikanske vojske v Francijo se je pričel predvčerajšnjim. Samo do večera je prekorajlo mejo 35.000 vojakov, včeraj in danes pa se prehod neprenehoma nadaljuje. Najprej so prišle formacije pehote, nato topništva, avtomobilov, tankov itd. Vojaki v redu odložajo svoje orožje. Med oddanim orožjem je bilo mogoče opaziti veliko število italijanskih strojnic. Vse ceste so prenapolnjene in čete se vijejo kakor doige kaže čez francosko mejo, od koder jih razorožene odpošiljajo v koncentracijska taborišča. Prvo, ki sprejme 80.000 mož, je že popolnoma dogotovljeno. Drugo, enako veliko, grade republikanski vojski sami. Ob prihodu v Francijo vprašajo vsakogar, ali se hoče odločiti za vlado in begunstvo ali za Francovo Španijo in vrnitev. Razmerje je 50 : 50. Tako se je n. pr. odločil za Francija elitni oddelk napadalne garde, ki naj bi bil branil Barcelono, in to v celoti.

Tisti, ki ostanejo v Franciji, dobe na dan 12 frankov. Kako dolgo bodo ostali v Franciji, ne ve nihče. Francoski odposlanec Berard se je v Burgosu dogovoril samo glede vrnitve starcev, žensk in otrok v primeru amnestije. Republikanski vojski, ki se ne bodo hoteli vrniti v Španijo, bodo sprejeti deloma v francosko tujstvo, deloma pa odposlani v francoske kolonije, nikakor pa ne bodo ostali v evropski Franciji.

PERPIGNAN, 8. febr. Francove čete nevdržno napredujejo ter so samo še 20 km oddaljene od francoske meje. Šest republikanskih armadnih zborov krije umili republikanske vojske v Francijo. Včeraj je prispelo na francosko mejo več kompletnih polkov topništva, v La Perthus pa je prispelo 11 avtomobilov z zlato in srebrom. Celotno število do sedaj v Francijo prispelih beguncev cenijo na 110.000 do 200.000. Za francosko mejo je določen pas, dolg 65 km in širok 20 km, ki je namenjen za koncentracijska taborišča za te begunce. Toda že po sedanjih izkušnjah kaže, da bo ta prostor veliko premajhen. Že sedaj so mobilizirane vse vojne bolnišnice, privatne bolnišnice in vojaške kuhinje.

Angleško posojilo CSR

ZANIMIVA DEBATA V ANGLESKI SPODNJI ZBORNICI. POSOJILLO 10 MILIJONOV FUNTOV V DRUGEM ČITANJU ODOBRENO.

LONDON, 8. februarja. Včeraj je sprejel angleški parlament v drugem čitanju zakonski predlog o angleškem posojilu. Češko-Slovaški v iznosu 10 milijonov funtov sterlingov. (Da je kak predlog sprejel, ga mora angleški parlament trikrat prebrati in sprejeti. Op. ur.) Tako zunanji kakor finančni minister sta pobijala ugovore nasprotnikov posojila, pou-

darjajoč, da CSR nikakor ni vazalna in bankrotna država. Poudarila sta, da ima angleška vlada garancije, da se bo posojeni denar uporabil izključno le v korist CSR in nobene druge države. V glavnem pa bo Češko-Slovaška gradila s tem denarjem nove komunikacije, predvsem ceste, ki so zaradi novih mej postale nujno potrebne.

Zapiski

Albert Lebrun

Predsednik francoske republike Albert Lebrun se je rodil 29. avg. 1871. Studiral je na politehnikih ter postal rudarski inženir. L. 1900. je postal poslanec, nato pa

minister za kolonije, vojsko in po vojni minister za osvobodene kraje. L. 1920. je postal senator, od 1925 do 1929 je bil podpredsednik senata, nato pa od 1931 do 1932 predsednik senata, ko je bil izvoljen za predsednika republike. Letos mu poteče sedemletna službena doba, še prej pa bo šel na uradni obisk k angleškemu kralju. V nedeljo je na novinarskem banketu dejal, da mora Francija postati nosilateljica nove vere v svobodo. Za to pa je potrebno, da je sama močna in da se bo njen glas upošteval, kakor se je nekdaj.

Madžarski ukrepi proti tisku

Madžarski notranji minister je ustavil organ desničarske radikalne nacionalno-socialistične stranke »Magyarság« za dva meseca, ker je s svojimi članki škodoval gospodarski situaciji in zunanji interesom Madžarske, in ker je njegova tendenca ogrožala že dalj časa javni mir in red. Prav tako je bil za mesec dni ustavljen liberalni list grafa Bethlena »8 Órai Újság« zaradi kritike volivne organizacije. Minister je baje izdal tudi nadaljnje ukrepe, ki lahko pripeljejo do razpustitve madžarske nac.-soc. stranke.

Nemčija odstranjuje žide iz lekarn

Po novih nemških uredbah, ki so stopile v veljavo pred nekaj dnevi, ne smejo v nemških lekarnah biti žide zaposleni niti kot pomožne sile. Z istimi uredbami so izgubile veljavnost tudi lekarniške koncesije, ki so bile v Nemčiji izdane Židom.

Anglija si je zagotovila Portugalsko

Odgovarjajoč v dolnji zbornici na vprašanje, ki mu ga je postavil neki opozicijski poslanec, je izjavil državni podtajnik za zunanje zadeve Buttler: »Vladi Anglije in Portugalske sta skupno ugovorili, da je britanska vojska mislja v Lizboni okrepiti prijateljstvo med obojema državama s tem, da združuje njune obrambne sile. Obe vladi sta trajno v tesnem stiku v zadevah skupnih interesov, tičečih se narodne obrambe.« Buttler pa je še dodal: »Vendar ni v interesu javnosti, da bi vlada objavila podrobnosti sporazuma.«

Kahira središče panarabskega gibanja

»Daily Herald« poroča iz Kahire, da se v glavnem mestu Egipta tvori središče protibritanske in protifrancoske propagande na Bliznjem vzhodu. V Kahiri je informacijska pisarna, ki prevaja v arabsko vsa poročila, ki se pojavljajo v nemškem in italijanskem tisku. Od tod pa razpošiljajo ta poročila v vsa ozemlja Bliznjega vzhoda in ponatiskujejo jih vsi arabski listi.

Roosevelt na manevrih

Na uradnih ameriških mestih so izjavili, da se prezident Roosevelt udeleži pomorskih vaj ameriškega ladjevja na palubi krizark »Houstone«. Namen manevrov je preizkušnja, ali je mogoče izvesti blokada celotne ameriške celine v svrhu obrambe proti slučajnemu napadu iz Evrope.

Maribor, 8. februarja.

Menda ni nikogar, ki bi vsaj v zadnjih letih ne imel občutka skrajno zavostnih razmer, iz katerih ne moremo in ne vemo niti naprej in nazaj, niti v stran. Iz tega zamota ne moremo do prave niti, ki bi nam omogočila odmotanje klobuča. Življenje sliči celi, iz katere krizba iz neštetihi luknji; če eno zamašiš, udari iz druge s toliko večjim pritiskom. To so luknje problemov iz pozitivnega življenja, ki jim ne najdemo rešitve. Prav ko se nam zdi, da smo blizu rešitve, se hkratu pojavijo niz novih problemov.

Tako držimo v vedno večjo zamotnost, nasprotja, zaostritve, zbežnost. To je doseglo že tako višino in ostrino, da nas je prepoilo s podzavestnim strahom pred neposredno bodočnostjo. Zato se tudi preprosto ljudstvo tako ukvarja z »visoko politiko« in skuša stvari doumeti do dna. A tudi duševno bolj razgledni krogi se bolj kot kdaj bavijo z vzročnostjo sedanjega stanja, z onim zakaj in odkod ta vsestranski križem krazem, ta vnanja in notranja preperelost v našem živju.

Ne mogóče iz kakih zarjavelih moralističnih nagibov, ki bi bili trenutno popolnoma nepomembni, ampak radi stvari, radi resničnosti življenja in njegove boljše presoje, je potrebno pogledati v bistvo tej grmadi nesoglasij.

»Filozofija« življenja ima dvojno gonilno os: ena je dejavnost — delo, produkcija — ali z etičnim pojmom izraženo — dolžnost, druga užitek, konsum ali pravica. Na medsebojni zavisnosti te dvojice se kreše manj ali bolj resnično življenje, njena recipročnost (medsebojnost) se da označiti z običajnim »kakor ti miš v gozd, tako ti iz njega odmeva.«

Dolžnost! Kdo je ne pozna v vsej njeni mnogostranosti: od materialne, moralne in etične! Poznane so nam dolžnosti napram sebi in družbi. Ene in druge so zvezane s težavami, ker nam nalagajo manjše ali večje davjave, žrtve, odpovedi nujnemu ali je namišljenemu ugodju, telo. Ker ni to v naši naravi, v nagibu, ni prijetno. Zato se dolžnosti tega ali onega značaja radi izmikamo in jo. Če se le da, prevajamo na pleča nekoga drugega. Zlasti velja to za dolžnosti materialnega značaja, ki so in ostanejo v pozitivnem življenju v prednji vrsti.

Nekaj drugega pa je s pravico, ki je ali bi naravni zakonitosti vsaj morala biti plačilo za storjene dolžnosti in pomeni ugodje, naslado, užitek. Uživanje vsakovrstnih pravic v odgovarjajoči meri pomeni pravičnost, demokracijo, red, mir, nasprotno pa je »boj za staro pravdo« socialno gibanje.

V naravni zakonitosti stoji dolžnost pred pravico. Najprej sem nekaj dolžan napram sebi, in to tako, da ne okrnem pravic, ki jih ima družba napram meni in si tako omogočim svoje pravice napram njej.

Te medsebojna zavisnosti dolžnosti in pravic je zapopadana v zakonu vzajemnosti.

A tako je danes gledé razmerja teh dveh funkcij v socialnem življenju?

Svet narobe! Ne znaidemo se v njem. Pravica je stopila na mesto dolžnosti in ves svet naglaša le svoje pravice. Priznati pa je treba, da je klic po pravici za veliko večino upravičen. To pa pomeni, da mora biti ta večina oškodovana za občuten delež na naravnih pravicah, oziroma, da so ji naložene prevelike dolžnosti.

Ta narobe svet je potisnil pravico v zakup brutalni sili, slepi in gluhi za dolžnosti in množini vseh sredstev, idej in teorij, obljub in prevar, le da doseže obilne pravice ali predpravitve.

Videti je, da mi te ne moremo razumeti tako zaželene razbremenitve ljudstva. Kdor bo to prvi razumel, oziroma ta notranji napon v narodu celo samo taktično izkoristil, ta bo žel. Naša tolažba z uvidevnostjo, čutom plemenske pripadnosti itd je zelo nevarna reč. Boljše je, če uvažujemo ljudsko nalivnost, lahkovernost in neurejeno duševnost, kjer se vedno in zadnje čase mogóče celo zelo globoko kilje vera v veličine. Ljudstvo je zbežano in utrujeno in ker že računava »za vsako ceno«, toliko radi in laže veruje lažem.

J. Fran.

V Nemčiji se dramijo

DOČIM ITALIJANSKI TISK OMALOVAŽUJE CHAMBERLAINOVO ZAGOTOVILO POMOČI FRANCJI, SI V NEMČIJNE PRIKRIVAJO RESNOSTI POLOŽAJA.

LONDON, 8. februarja. Ves italijanski in nemški tisk se obirno bavi z izjavo angleškega ministrskega predsednika Chamberlaina o avtomatični pomoči Anglije Franciji v primeru napada. Dočim skuša italijanski tisk na vse mogóče načine zmanjšati pomen te Chamberlainove izjave, naglašajoč, da je bilo takih izjav že veliko, da pa niso dejanske nič pomenile in da tudi s to Anglija ni prevzela nobene nove obveznosti, je nemški tisk popolnoma nasprotnega mnenja. »Deutsche Allgemeine Zeitung« je objavila po-

ročilo o Chamberlainovi izjavi pod naslovom: »Britansko-francoska antanta neomejena«. »Diplomatische Korrespondenz« je pa celo načela vprašanje, kako bi bilo mogóče najti zadostno kompenzacijo za italijanske zahteve, ne da bi bili pri tem prizadeti francoski življenjski interesi. Zdi se, da so v Nemčiji že spoznali, da bi os Rim-Berlin v primeru kakšnega spopada imela proti sebi strnjene vse sile Francije, Velike Britanije, USA in sovjetske Rusije.

Irska zahteva Ulster

DE VALERA JE VČERAJ OBSODIL BOMBNE ATENTATE, IZJAVIL PA JE, DA IRSKA NIKOLI NE BO OPUSTILA ZAHTEVE PO ULSTRU.

DUBLIN, 8. febr. Avala. Irski senat se je ukvarjal včeraj z vprašanjem razdelitve Irske. Ob tej priliki je obrazložil ministrski predsednik De Valera svoje stališče do bombnih atentatov v Angliji. De Valera je izjavil med drugim, da irska vlada obžaluje te atentate in jih ne odobrava. Samo irska vlada je edini legalni zastopnik irskega naroda in nima nihče drugi ne legitimacije ne pravice počenja kar koli v imenu Ircev. Pravosodni minister bo predložil parlamentu zakonski osnutek, s katerim bo dana vladi okrepjena avtoriteta. De Valera je izjavil da-

lje, da je za vse, kar je sledilo po delitvi Irske, odgovorna ednole angleška vlada. Izjavila je ob delitvi, da bo ta delitev le začasna, toda od tedaj so potekla leta, ne da bi se bilo kaj spremenilo. Angleški narod mora končno že enkrat uvideti, da je sedanja položaj nevzdržen in za Irce krivičen. Zato je treba z vsem poudarkom povedati, da vztraja irski narod slej ko prej neomajno pri svojih zahtevi po priključitvi Ulstra k svobodni Irski. Edina ovira za to priključitev pa so slej ko prej angleške garnizije na severnem Irskem.

Izjava lorda Chatfielda

NI DOVOLJ SAMO OROŽJE, POTREBEN JE TUDI DUH ZAVESTI MOČI IN NEPREMAGLJIVOSTI VELIK OBRTANSKEGA IMPERIJA.

LONDON, 8. febr. Novi angleški minister za koordinacijo narodne obrambe, lord Chatfield, je ob prihodu iz Indije izjavil, da je v Indiji štiri mesece organiziral obrambo za primer vsake eventualnosti. Dejal je: »Sem blizu 50 let v službi Nj. Vel. kralja in bi imel kot tak že pravico misliti na odpohitek. Toda v tem trenutku največje skrbi za varnost našega imperija je dolžnost vsakogar, da stori svojo dolžnost. Zato bom tudi jaz s svojimi stariji rameni podprl državni voz. Velika naloga me čaka. Ne bom tra-

til časa, ampak pojdem takoj energično na delo, kakor to zahteva resnost trenutka. Trdno verujem v močnost in nepremagljivost Velike Britanije. Treba pa je, da vzbudimo to prepričanje in to vero tudi pri vseh tistih, ki računajo na našo pomoč, a prav tako tudi strah pri vseh, ki bi se držali na napasti. Toda samo orožje, ki ga imamo, in ki je res silno, vendarle se ni dovolj. Potrebno je tudi, da nas prešine duh zaupanja vase, brez katerega bi bilo vse orožje ničevno.«

Preorientacija v Angliji

JAVNO MNENJE, VELEFINANČNIKI IN CELO VLADNI KONSERVATIVCI SE VEDNO BOLJ ODVRČAJAJO OD POLITIKE POPUŠČANJA.

LONDON, 8. februarja. Splošni pogovori Londončanov se sučejo zadnje dni le okoli vprašanja zatočišč, prehrane in evakuacije v primeru vojne. Del pogovorov je pa posvečen tudi irski teroristični akciji, za katero slutijo Angleži delovanje neke tuje sile. Velefinančniki v cityju so vedno bolj za podpiranje Kitajske, ker so velikobritanski interesi na Daljnem vzhodu vedno bolj ogroženi. O tem priča najbolj pravkar dovoljeni kredit za nabavo 300 tovornih avtomobilov ter železniškega in brzojavnega materiala. Nemške zahteve po kolonijah sprejema javnost z odkri-

tim ogorčenjem. Dočim so oficijozno »Times« še pred tremi tedni pisale, da je nemško gospodarsko prodiranje v južno-vzhodno Evropo pravica Nemčije, nastopajo sedaj ostro proti nemški gospodarski ekspanziji in govore celo o nevarnosti, kateri so izpostavljeni britanski interesi na Balkanu. Pa tudi najnovejši govorji politiki oši Rim-Berlin izvirajo večinoma od vladnih konservativcev samih, kar je vsekakor zelo značilno. Vse to priča o vedno večji reakciji proti nadaljnji politiki popuščanja.

HOARE O ZIDOVSKIH BEGUNCIH.

LONDON, 8. febr. Notranji minister sir Samuel Hoare je izjavil, da se je doslej iz Nemčije v Anglijo doslej 11.000 beguncev (to so pretežno Židje), ki so prinesli v deželo nov kapital, ustanovili nove industrije in nakupili blago. Ki bi si ga sicer oskrbeli drugod. Zato ni nobenega razloga za kako nerazpoloženje nasproti tem beguncem.

ROOSEVELTOV PROTEST.

WASHINGTON, 8. febr. Roosevelt je včeraj poslal kongresu novo poslanico, v kateri obžaluje, da mu je bil črtan predlog za organizacijo pobiranja nezaposlenosti v takšni meri. Dobil je namreč 100 milijonov dolarjev premalo kreditov, kar bo povzročilo, da bo v nekaj mesecih vrženih na cesto preko 1 in pol milijona ljudi, ako se temu zlu takoj ne odpmore.

JAPONCI IN GUAM.

TOKIO, 8. februarja. Japonski mornariški minister je izjavil, da ne moti japonske flote dejstvo, da bodo USA utrčile utok Guam.

Poraz madžarske vlade v senatu

BUDIMPESTA, 8. februarja. Proti antisemitski in ekstremistični politiki madžarske vlade se opazja v konservativnih in katoliških krugih senata vedno večje nerazpoloženje. Tako je na včerajšnji seji senata senator Sullo ostro napadel totalitarno ideologijo in se zavzel za liberalizem. Pri glasovanju je izglasoval senat vladi nezaupnico s 73 proti 21 glasovom.

Obisk kraljevske dvojice v Kanadi

TORONTO, 8. februarja. Mackenzie King, kanadski ministrski predsednik, je včeraj podal o različnih vseh zaradi prihoda angleške kraljevske dvojice izjavo, po kateri ne verjame, da bi bil obisk zaradi evropske krize odložen in tudi zamikuje, da bi bili stavljeni angleški kraljevski dvojici na razpolago blindirani avtomobili. »Najboljša zaščita kraljevske dvojice bodo vsesplošne simpatije kanadskega naroda«.

POT VOJVODE KENTSKEGA V AVSTRALIJU.

LONDON, 8. febr. Kentski vojvoda s soprogo bo odpotoval na novo službeno mesto avstralskega guvernerja sredi oktobra in bo prisel v Sydney 14. novembra.

ROSENBERG O IZSELITVI ŽIDOV.

BERLIN, 8. februarja. Rosenberg je izjavil, da se je treba hitro odločiti, kam je treba izseliti Žide: ali na Madagaskar, ali v Guayano. V nobenem primeru pa ne bi smeli dobiti samostojne države.

KREDIT ZA ANGLESKO PROPAGANDO.

LONDON, 8. februarja. Parlament je včeraj naknadne kredite v višini 1 in pol milijarde dinarjev za propagando v državah Bliznjem in Daljnem vzhoda. Samo za londonsko palestinsko konferenco je namenjenih okoli tri in pol milijona dinarjev.

ITALIJANSKI OBRAMBNI SVET.

RIM, 8. februarja. Na drugi seji obrambnega sveta je bilo sklenjeno, da se bo odbor sestajal vsak dan tekom februarja.

LETALSKA OBRAMBA LONDONA.

LONDON, 8. febr. Včeraj sta prispela dva nova protiletalska polka, ki sta namenjena za obrambo Londona.

AMERISKO OBOROŽEVANJE.

WASHINGTON, 8. februarja. Vojaška komisija kongresa je včeraj soglasno sprejela Rooseveltov predlog oborožitvenega načrta za tekoče leto, ki določa v ta namen 552 milijonov dolarjev izdatkov. V prvi vrsti bo zgrajenih 5000 letal.

NOVA VLADARSKA POROKA

KAHIRA, 8. febr. Avala. Iranski (perzijski) prestolonaslednik Mohamed Riza Pahlevi se bo 16. marca poročil s sestro egiptiskega kralja Faruka.

KRISTOF KOLUMB POSTANE SVETNIK

RIM, 8. februarja. Španski škofje so s sodelovanjem Francove vlade pričeli pri Vatikanu akcijo za razglasitev Kristofa Kolumba za svetnika.

KANADA PROTI CSR.

TORONTO, 8. februarja. Kanadski parlament je definitivno odklonil nabavo Bre novih pušk in strojne, ker je dobila sedaj na to češko-slovaško tvornico vpliv Nemčija.

BREZPOSELSTVO V ANGLIJI.

LONDON, 8. febr. Število brezposelnih je v Angliji prvič preseglo 2.000.000. Število brezposelnih se je v teku zadnjega leta pomnožilo za 211.000.

POVOĐNI V JUŽNI AFRIKI.

CAPETOWN, 8. febr. V Južni Afriki trajajo že nekaj dni strahoviti nalivi. Na tisoče ljudi je brez strehe in cela mesta so odrezana od prometa. Vode se vedno naraščajo.

NOV LETALSKI REKORD.

LONDON, 8. febr. Letalec Henshaw je dosegel nov svetovni letalski rekord na progi London-Capetown. To veliko razdaljo je preletel v 39 urah in pol. Dosedanji rekord je izboljšal za 5 ur in pol.

Borza. Curih, 8. febr. Devize. Beograd 10, Pariz 11,6575, London 20,69, New York 441,25, Milano 23,275, Berlin 177,15, Praga 15,15.

Vremenska napoved. Večinoma jasno, mestoma jutranja megla, ponoči precej mraz, na gorah mlo vreme.

Domači zapiski

Prva vladna zmaga

Ker je sedanjí predsednik verifikacijskega odbora narodne skupščine dr. Čirí postal prosvetni minister, se je večeraj odbor sestajal v 11 : 9 glasovom izvolil vladnega kandidata dr. Vojka Čvrkica za predsednika.

Nova vlada — vlada JRZ

Glavno glasilo JRZ »Samouprava« piše o položaju po vladni spremembi pravil, da je sloga sodelovanja vseh Slovencev, Hrvatov in Srbov pogoj za napredek in varnost države. Nadalje pravi, da bo nova vlada delala z narodno skupščino, ki je bila izvoljena 11. decembra tako kot je treba — kar je čisto naravno pričakovati — in bo uživala popolno podporo vsega poslanskega kluba JRZ. »Samouprava« poziva pristaje JRZ, naj se ne dajo begati z različnimi vestmi.

Poslanci JRZ se zbirajo okoli g. Cvetkovića

Zagrebski listi poročajo, da se je sprva mislilo, da bo šel del narodnih poslancev v narodni skupščini z novim predsednikom vlade, drugi del pa z dr. Stojadinovićem. Konec pa se je situacija izmenjala tako, da mislijo poslanci, da je v sedanjí situaciji najvažnejše reševanje hrvatskega vprašanja. Ker je sporazum s Hrvati politični del vladnega programa smatra »Obzorje«, da bo velika večina skupščine sprejela to stališče ter se ni bala, da bi vlada g. Cvetkovića v narodni skupščini našla to težavo.

V pričakovanju vladine deklaracije

Zagrebski listi pišejo, da v beograjskih parlamentarnih krogih z interesom čakajo na vladno deklaracijo, s katero se bo nova vlada predstavila narodni skupščini. Opozicijski krogi gledajo bolj na novo vlado, ker smatrajo, da znači konec stare politike. Le-ti krogi sedaj pričakujejo ukrepe, ki jih bo vlada g. Cvetkovića storila, da oživi tista načela, zaradi katerih je 5 ministrov v prejšnji vladi podalo ostavko.

London: liberalnejši režim

Da je bila nova vlada v Beogradu in v notranjosti dobro sprejeta, poroča »Politika«. Obenem prinaša tudi vesti iz Londona, kjer pričakujejo liberalnejši režim v notranji politiki. Da pa ostane zunanja politika neizpremenjena, je znak že imenovanja berlinskega poslanika g. Cincarkovića za zunanje ministrar. Isti list citira tudi »Angriff«, ki pravi, da ima nova vlada nalogo sprejeti proračun in pripraviti sporazum s Hrvati.

Priprava za sporazum

»Hrvatski Dnevnik«, najmerodajnejše glasilo hrvatskega narodnega gibanja, piše o novi vladi, da sicer še ne pozna njene bodoče politike, vendar je sklenil po pisanju njenih listov, da bo delala na osnovi stare ustave. Programске razlike torej ni. Vendar pa je razlika v tem, da so eg. Dragiša Cvetković, dr. Spaho in dr. Krek motivirali ostavke z dejstvom, da je treba pripraviti sporazum s Hrvati.

Nemški komentarji

Nemški listi se zelo obirno bavijo s spremembo vlade pri nas ter zvečije komentirajo dogodke v perspektivi rešitve hrvatskega vprašanja. Dunajski »Tagblatt« — Nepe Freie Presse« piše, da so se »vredpriprave« za rešitev tega vprašanja šele začele. Pri kolikšni dobri volji bi ne bila pot Beograd—Zagreb tako daleč.

Glasilo Ukrajincev v Jugoslaviji

V Beogradu je izšla prva številka lista »Zdviig«, ki je glasilo ukrajinskega fašističnega gibanja v Jugoslaviji. Izdajatelj je Levko Pogunc. V uvodnem članku priobčuje glavne misli tega pokreta, ki ima svojo centralo v Berlinu.

Odstop mandata

Poslanec za okraj Mladenovac Milan Badžak je odstopil poslansko mesto Jovanu Badžaku, sam pa zadržal mandat za okraj Grocka.

Novice

Nova invalidska uredba

VOJNI INVALIDI IN NJIHOVE ŽRTVE NAJ SE PRAVOČASNO POBRIGAJO ZA SVOJE PRAVICE.

Vojni invalidi, njihove vdove in sile rote ter žrtve vojnih grozot so bili doslej zapostavljeni. Dosedanji zakon je samo površno rešil invalidsko vprašanje. Vse krivice pa bo popravila nova uredba o vojnih invalidih in vojnih žrtvah. Ker bo ta uredba stopila 1. aprila v veljavo, je važno, da se prizadeži z njo seznanijo. Zato naj se invalidi in vojne žrtve ter njihovi svojci pobrigajo za svoje pravice.

Kljub temu, da število vojnih invalidov in žrtv vsako leto pada, je še vedno veliko število tistih, ki bodo po novi uredbi prejemali državno podporo. Vojni invalid je vsak naš državljan ne oziroma se na spol, ki je od dne mobilizacije pa 6 tednov po končani mobilizaciji opravičujo vojaško dolžnost ali službo brez svoje krivde dobil rano, poškodbo ali bolezen, zaradi česar se je njegova sposobnost za pridobitno delo tako zmanjšala, da ga nadrejena oblast proglasi za invalida.

Za vojne žrtve smatra uredba vojne invalide in njihove družine, družine padlih, umrlih in pogrešanih vojakov ter roditelje, brate in sestre umrlih invalidov, padlih, umrlih in pogrešanih vojakov.

Država daje odškodnino in zaščito navedenim osebam, oziroma se na to, ali so invalidi, svojci invalidov in vojni žrtve ali pa so roditelji, bratje in sestre teh oseb.

Invalidi dobijo od države naslednje odškodnino in zaščito: zdravilne, proteze in druga ortopedična sredstva, strokovno izobrazbo, olajšave pri dobivanju obrtnih listov, prednost pri službah in delu, gospodarsko pomoč, prevozna sredstva, invalidnino in invalidske doklade, dosmrtno oskrbo v invalidskih domovih in pogrebne stroške.

Člani družine padlih, umrlih ali pogrešanih vojakov in člani umrlih vojnih invalidov so deležni naslednjih

ugodnosti: zdravljenja, strokovne izobrazbe, ugodnosti pri dobivanju obrtnih pravic, podpore in posojila za osnovanje ali izboljšanje samostojnega pridobitnega položaja, invalidnino in doklade, raznih ugodnosti in pogrebnih stroškov.

Starši, bratje in sestre imajo te pravice: olajšave pri obrtnih dovoljenjih, prednost pri dodelitvi službe in dela, invalidnino in podpore, denarna pomoč, pogrebni stroški in druge ugodnosti.

Nova uredba pravi, da imajo oni invalidi z obrtnim dovoljenjem, pravico izvrševanja te obrti ali zaposlitve v celí državi in ne samo v določenem območju. Pri nabavi obrtne pravice in protokoliranja novooznovanega podjetja so vojni invalidi, njihovi otroci, starši in vdove oproščeni vseh taks.

Pri izpolnitvi službenih ali delavnih mest v državnih in samoupravnih uradih in podjetjih imajo pri enakih pogojih osebe, ki jih štiti invalidska uredba, prednost pred drugimi. Vsa javna, od države koncesionirana ali subvencionirana podjetja, dalje gospodarska, industrijska, trgovska, denarna, prometna, transportna in druga podjetja so dolžna zaposliti 10 odst. vojnih invalidov od skupnega števila zaposlenih oseb.

Nova uredba deli vojne invalide na deset skupin, in sicer po odstotku, nesposobnosti za delo. V prvo skupino invalide s 100 odst. nesposobnostjo, ki potrebujejo še tujo pomoč, v nadaljnje skupine po od 100 do 20 odst.

Vojni invalidi I. skupine dode 9000 dinarjev letno, II. skupine 7200 din, III. skupine 6180, IV. skupine 5760, V. skupine 5040, VI. skupine 4320, VII. skupine 2160, VIII. skupine 1830, IX. skupine 1440 in X. skupine 960 dinarjev letno. Invalidi I. skupine dobijo še dodatke 9000 dinarjev letno za tujo pomoč.

Zborovanje celjskih gostilničarjev

CELJE, 8. februarja. Včeraj popoldne se je vršil 53. občni zbor Zdruga celjskih gostilničarjev v Celju, ki ga je otvoril predsednik g. Pečuh, pozdravil zastopnika občine g. Fazarića, ravnatelja g. Petelina, zastopnika Zveze gostilničarskih združenj za Slovenijo in druge. G. Petelin je podal pregled dela Zveze v preteklem letu, se dotaknil vprašanja ukinitve zadnjega ostanka kazenske točilne take, ki je stala naše gostilničarje že 50 milijonov dinarjev, ukinitve ali vsaj omiljenja veselične ban. trošarine. Borba proti prevelikemu obdavčenju je dosegla lani lep uspeh: potočenja je zrasla za 3 odstotke, obdavčenje pa je padlo za 6 odst. Gostilničarji so plačali lani 600 din davka manj kakor prejšnja leta. Zveza se je zavzela za ločitev od trgovcev, za omejitve števila novih gostilničarskih koncesij, ki bo dosežena z revizijo predpisov o strokovni izobrazbi. Zavzema se za uvedbo vajenišne in pomočniške dobe ter mojstrskih izpitov.

Tajnik Streinigg je podal statistično sliko celjskega združenja, ki šteje 117 članov, 23 vajencev, 22 natakcarjev in

35 natakcarje. — Za pomožnega tajnika je bil določen Bogdan Mirnik. — Pri volitvah sta bili predlagani dve listi. Prvo z nosilcem g. Jurijem Sancem in podpredsednikom g. Francem Vodlanom je predlagal g. Drago Kralj, drugo z g. Francem Pečuhom in Ferbergerjem predlagal g. Ignac Lebič. S tajnim glasovanjem po listih so si gostilničarji s 66 glasovi proti 23 izbrali za predsednika g. Sance, s 66 proti 11 za podpredsednika g. Vodlana. G. Kralj je uporabil pravico, da je predlagal kontumace za drugo listo, katere predlagatelj g. Lebič je odšel iz dvorane. Na to so zborovalci soglasno izvolili še ves ostali slovenski odbor, kakor so ga predlagali enotno vsi slovenski gostilničarji. Člani uprave so gg. Cajhen Joško, Baštevec Ivan, Kolenc Fran, Ota Lovrenc, Robek Anton, ga. Pleševičnik Ana, gđc. Silić Marija, vsi z namestniki. Prav tako soglasno so bili izvoljeni nadzorni odbor, izpitni odbor, častni odbor in razsodišče. — Sprejet je bil predlog g. Kralja, da se Gostilničarsko združenje preseli v Obrtniški dom.

Prepovedane igre, tečaji

Zadnji »Koroški Slovenec« poroča, da so krajevna organizacija nacionalne socialistične stranke in oblastva prepovedala v Skofljah na Koroškem veseloligro »Bucek v strahu« in »Kaznovana nečimurnost«. Na Brnci gostovanje Zahomčanov z igro »Madona v gozdu« in v Skofljah gospodinski tečaj. Smo radovedni, če bodo v Zagrebu skrite mariborske »Deutsche Nachrichten«, ki tako rade citirajo »Koroškega Slovenca«. poročale tudi o teh prepovedih?

Kako naj pišemo svoje primke?

Vztrajno in trdno, kakor na svoji grudi, visi Nemeč na običajih prednikov, ki

manj pa tedaj, ko je mogoče, kakor pri nas, v 99 od 100 primerov dokazati brez težkoč, da je prednik nosilca takega primka bil še kot oče ali vsaj stari oče 100 odstotni Slovence. Pred tako logiko res oamta tudi najbistrejši razum.

Dokaz moči in potrebe

»Deutsche Nachrichten« so tednik, ki ga v Zagrebu tiska skupina Mariborčanov in piše v duhu, kakor da bi predstavljala vsaj pol Maribora. Kakšna pa je njena številčna moč, dokazuje najbolj s tem, da stane ta ubogi tedenski list na ubogih malih 4 straneh na leto nič manj kakor 100 din, posebna številka pa 2 din, torej samo 20 din manj kakor stane »Večernik« kot dnevnih vse leto! Zakaj je ta mali tednik najdražji list v Evropi, ni težko uganiti, ker je vseh tistih, katerim je namenjen, tako malo, da mora vsak plačati štirikratno normalno naročnino, ako hoče ta velika skupina sploh izdajati svoje tako potrebno glasilo. To je pač najboljši dokaz njene moči in potrebe.

Ureditev in modernizacija slovenskih bolnišnic

Banovina se pozaja s SUZOR-jem za najete 50 milijonskega posojila. Pozajanja bodo uspešno zaključena. Ta denar se bo uporabljal za dozgraditev bolnišnic v Mariboru in za modernizacijo bolnišnic v Celju, Ptuj, Slovenjgradcu, Brežicah in Novem mestu. V Murski Soboti bo banovina zgradila novo bolnišnico. Modernizacija slovenskih bolnišnic bo opravljena v etapah. Najprej pride na vrsto mariborska bolnišnica, za katero je določenih 22 milijonov dinarjev. Potrebno je samo še odobrenje finančnega ministra glede 50 milijonskega posojila.

Slavonski čudodelnik

V neki naselbini blizu Daruvara živi 72 letni starček Peter Fireli, ki že 38 let ni prestopil praga svoje hiše. Njegova polja mu obdelujejo sosedje, gospodinj mu neka žena, tako da mu sploh ni treba zapustiti stanovanja. Fireli živi zelo čudno. V podstrešni sobici ima »astronomski observatorij«. V tej sobici se vsak večer zberejo vaščani in sprašujejo čudodelnika za svojo usodo. Sivolasi starček ima na mizi pri oknu veliko posodo, ki jo vsak večer ob luninem svitu napolni s svežo studenčnico. Posodo ima pri oknu tako postavljeno, da se v vodi jasno zrcalijo zvezde in luna. Iz njih prorokuje daruvarski čudodelnik bodočnost vsakogar, ki ga prosi. Starček prorokuje brezplačno. Ljudje pravijo, da se njegove napovedi uresničajo. Koliko je na tem resnice, nam ni znano.

Naši zgodovinarji so prvi zborovali

V Celju se je vršilo v mestni posvečevalnici prvo zborovanje slovenskih zgodovinarjev, ki so razpravljali o nalogah naše zgodovinske znanosti in o metodiki dela. Referirali so univ. prof. dr. Kos, dr. Stela, dr. Zontar, ravn. dr. Mal, arh. Baš, insp. Kranjec in dr. Sklenili so, da se spet sestanejo jeseni ob priliki obletnice Muzejskega društva v Ljubljani, kjer bodo podobno razpravljali o točnejšem oblikovanju in o praktičnih izvedbah načelih vprašanj. — Zgodovinarji so naslovili na vlado apel, v katerem opozarjajo na potrebo posebnega zakona o muzejih in arhivih in na ureditev službenega razmerja muzejskih in arhivskih nameščencev.

DOVOJNE SMUČI ZA ZALJUBLJENE. Polovični stroški in dvojni užitek!

Demonstracije trgovskih pomočnikov v Subotici

Med trgovci in trgovskimi pomočniki v Subotici je bil nedavno sklenjen dogovor, da bodo pozorni zapirali trgovine že ob 18. uri. Ker se trgovci tega dogovora niso držali, so se vsi trgovski pomočniki iz Subotice zbrali in demonstrirali pred trgovinami, ki ob določeni uri še niso bile zaprte. Trgovine so hoteli siloma zapreti. Posredovati je morala policija, ki je demonstrante razgnala.

o. Iz profesorje službe. Za supienta sta postavljena diplomirana filozofa Anton Sifer in Boris Škeri na ptujski rešilni gimnaziji. Premeščanje je s ptujske gimnazije na celjsko rešilno gimnazijo prof. Ludvik Gabrovšek.

o. Zveza slovenskih obrtnikov je imela v nedeljo široko sejo v Ljubljani, na kateri so zastopniki podelskih obrtnikov zahtevali več pozornosti za probleme našega podelskega obrtnika. Zveza zahteva tudi avtonomno preureditev odseka pri Zbornici za TOI.

o. Literarne nagrade ljubljanske mestne občine. Razsodišče za podelitev literarnih nagrad mestne občine v Ljubljani je podelilo nagrado za pripovedništvo Mišku Kranjcu za roman »Kapitanovi«, za poezijo dr. Alojziju Gradniku za zbirko pesmi »Večni studenci«, za dramo pa Stanku Canjarku za dramo »Potopljeni svet«.

o. Po ljubavnem sestanku znoresla. S Primorskovega je dnevno prihajala v Ljuto 18-letna vauška lepota Slavka Zamana. Prodajala je jajca, mleko in maslo. V Ljuto se je Slavka seznanila z nekim Ljutom, ki jo je stalno zalezoval. Z raznimi pretevezami je celo dosegel, da je mladenka pobegnila z doma in preživela neko noč v njegovi družbi. Vodil jo je po gostinah in jo napajal. Drugo jutro pa so Slavko videli, kako je v sami srajci in z molitvenikom v roki stala pred cerkvenimi vrati in obžalovala svoje dejanje. Kričala je, da je zapeljana in si ruvala lase. Komaj so mladenko ukrotili. Zdravnik je ugotovil, da se je lepi Slavki zmrznil um. Zato so jo prepeljali v ljubljansko bolnišnico. O usodi mlade dekleta je uvedena stroga preiskava.

o. Poročila sta se v Ljubljani inž. Lojze Gregorčič iz Sevnice in Zora Juvančičeva iz Vidma ob Savi.

o. Pregled motornih vozil za okraj Ljutomer bo v ponedeljek, 20. febr., in sicer: a) v Gornji Radgoni z začetkom ob 7.30 uri, b) v Slatini Radenci z začetkom ob 10.30 uri, c) v Ljutomeru z začetkom ob 13. uri.

o. Naplavljen truplo. Drava je naplavlila v Križevljanah pri Ormožu truplo neznanega moškega utopljenca. Truplo, ki je ležalo že kaka dva meseca v vodi, so potegnili ormoški orožniki na obalo. 40–50 let star moški je bil oblečen v staro obleko, na glavi je bil malo plešast. Utopljenec ni kazal nobenih znakov nališja.

Celja

c. Koncert Hristova Zlatova, bojarkega tenorista, bo za dijstvo v petek ob 11. v Veliki dvorani Celjskega doma.

c. S samokresom je izsilil denar. V hišo posestnice Onice Helene v Gotovljah pri Celcu je vlomil s ponarejenimi ključi neznan moški. Skozi hišna vrata je odšel v kuhinjo in skozi priprta vrata v spalnico, kjer je spala Oničeva, ki se je prebudila in prižgala luč. V istem hipu je vlomilec nameril samokres in ji zaklical: »Denar sem in ne križi!« Zenska mu je v strahu izročila 890 din, nakar je vlomilec pobegnil. Orožniki so dognali, da je bil vlomilec brezposelni delavec B. A. iz Lisičnega pri Pištanju. Po dejanju je zbežal v Arnovške gošče.

c. Voziček ubil otroka. Na Ostrožnem pri Celcu je padel dve leti staremu kolarjevemu sinu Malgažu Jošku na glavo ročni voziček in mu prebil lobanjo. Dečka so pripeljali v celjsko bolnišnico, kjer ga je zdravnik le obvezal in povedal staršem, da se otrok ne bo več zbudil iz nezavesti. Starši so za nesli domov, med potjo pa je umrl.

c. Umrl je v Mestnem zavetišču v Medlovo 39-letni mestni revež Malmić Ivan.

c. V bolnišnico je bil pripeljan dimar Bojinc Franc iz Nove cerkve, ki si je pri padcu s kolesa namolil roko.

c. Dva napada. Posesnikovega sina

Boršiča Stefana v Gornjem Breznu pri Humu ob Sotli so napadli trije neznanec in ga raniili z motikami po glavi. — Posesnikovega sina Sketa Leopolda iz Dola pri Pristavi je neznanec zadel globoko v desno roko.

Ptuj

p. Na avto se je obehal. Ko so šli večeraj otroci iz Sv. Lovrenca v Slov. gor. iz šole domov, je največji razposajenec med njimi, 8-letni Križan Janez iz Kukave, spet hotel uveljaviti svoj jaz, da se je obehal na avto, a ni imel sreče. Z drvečega vozila je zletel na tla nezavesten s težkimi notranjimi poškodbami.

p. Kino Ptuj predvaja danes in jutri velefilm »Borneo«.

p. Družabni večer priredi noč »Sadržarska podružnica Vurberke« na Vurberku pri Berlingerju. Čisti dobiček je namenjen za povzdig sadjarstva v tamonjski okolici.

n. Nova tekstilna tovarna v Karlovcu. Spomladi bodo pričeli v Karlovcu graditi novo tekstilno tovarno. Zaposlila bo nad sto ljudi.

n. Literarni večer v Čakovcu. Književniki iz Medmurja in Podravina so pred dnevi priredili literarni večer, ki je zelo lepo uspel.

n. 169 karneval v Karlovcu. Prihod princa Karnevala je v Karlovcu vsako leto zelo svečan in zabaven. Ob tej priliki prihajajo v Karlovac množice iz okolice in oddaljenih krajev.

n. Nova sodna palača v Tuzli. Ministrstvo je odobrilo tri milijone dinarjev iz kredita za javna dela. Ta denar se bo uporabil za gradnjo palače okroglega sodišča v Tuzli.

n. Potresi v Zagrebu. V zadnjih 2 dneh je seizmografski zavod v Zagrebu zabeležil sedem potresnih sunkov, ki so vsi imeli svoje središče jugozahodno od Zagreba. Nekaj potresnih sunkov je bilo precej močnih.

n. Tekma jugoslovanskih lasničarjev. V Subotici je bilo tekmovanje lasničarjev iz cele države. Prvo nagrado je dobil Todor Gvozdanović iz Beograda, drugo pa Aleksander Mežerić iz Zagreba.

n. Tudi karlovački obrtniki so soglasno odklonili načrt o starostnem zavarovanju obrtnikov, kakršnega je izdelalo pristojno ministrstvo. Oni so za starostno zavarovanje in so sami izdelali načrt, ki ga bodo predložili merodajnim oblastem.

n. Pismošona na smučeh. Pismošona Aleksander Jovanović dostavlja pošto in prevozi dnevno na smučeh 25 kilometrov dolgo pot iz Gostivara preko planine Vlačice do Mavrovič Hanova. Pismošona pravi, da mu bo žal, ko bo sneg skopnel.

n. Vaščani sami zidajo šolo. Vaščani Vitove v porečkem okraju so uvideli potrebo nove šole pa so sami pričeli zidati šolsko poslopje. Ko je država videla iniciativno vaščanov, jim je za šolo dala 28.000 din.

n. Mraz v Kotoru. V Kotoru je zadnje dni tako hud mraz, da je morje v Boki Kotorski zamrznilo. Promet je zelo oviran.

n. Z vrvo zadavila moža. V Drastinu v račanskem okraju je kmetica Draga Nikoličeva z vrvo zadavila spečega moža. Umor je izvršila v nameri, da njena hčerka podeduje veliko pokojnikovo premoženje.

n. Kraljico ciganov so izvolili novosadski cigani nedavno na neki svoji prireditvi. Letošnja kraljica ciganske lepote je postala mlada Ljubica Schön.

n. Zastrupljenje s pokvarjenim ribjim oljem. V Veliki Kikindi sta se zastrupila s pokvarjenim ribjim oljem sinčka Nana in Atile. Eno dete je zastrupljenjem že umrlo, drugo pa se bori s smrtjo.

n. Naša najmlajša mati. Na kliniki v Šabcu je te dni povila 13-letna Milena Stojanović normalno in zdravo dete. Najmlajša mati v naši državi se je nedavno hotela usmrtiti, o čemer smo že poročali. Mlado mater so sedaj zavrgli starši in sorodniki.

V drogeriji.

Debelejša dama v zrelih letih: »Prosim vas, ali imate kak čist poseben, kak čisto nov parim?«

Prodajalec: »Da, in sicer diši po benzinu. Če se z njim nadišavite, bo vsakdo mislil, da imate avto!«

Maribor

Triumfalen uspeh mariborske drame v Ljubljani

LJUBLJANA, 8. februarja. Večraj je doživela Ljubljana prvo ansambelsko gostovanje mariborske drame, ki je nastopila v dramskem gledališču s Cankarjevim »Kraljem na Betajnovi«. Mariborske igralkice in igralce pod vodstvom upravnika g. dr. Radovana Brenčiča so pozdravili ljubljanski tovariši in tovarišice z upravnikom g. Otonom Zupančičem že na kolodvoru in obdarovali dame s cvetjem.

Pri predstavi zvečer je bilo gledališče napolneno polno, kakor le ob najslovesnejših prilikah. Mariborska skupina je vzbudila že s prvim dejanjem splošno navdušenje. Ob prvem odmoru je pozdravil igralkice in igralce na odprtem odru upravnik g. Oton Zupančič, v imenu stanovskih tovarišev g. Lojze Drenovec, odgovorila pa sta upravnik

g. dr. Brenčič in g. Pavel Rasberger. Mariborčani so bili ob tej priliki obisti z venci in cvetjem. Po drugem in tretjem dejanju se je navdušenje med občinstvom še stopnjevalo in doseglo višek ob koncu, ko se je moral zastor petnajstkrat dvigniti. Občinstvo kar ni hotelo iz gledališča.

Po predstavi so priredili ljubljanski igralci mariborskim družabni večer, na katerem so bili izrečene mnoge čestitke in izražene želje po čim številnejših izmeničnih gostovanjih Maribora in Ljubljane. Upravnik g. Oton Zupančič je obljubil, da pripelje v petek 10. t. m. sam skupino ljubljanske drame na gostovanje v Maribor. To gostovanje je pokazalo, da so bili z njim za vselej odstranjeni vsi dosedanj predhodki in nesporazumi.

Položaj tekstilnega delavstva

TEKSTILNO DELAVSTVO V MARIBORU BREZ KOLEKTIVNE POGODBE — VECINA MARIBORSKEGA DELAVSTVA NI ORGANIZIRANO — NARODNOST-NA ZAVEDNOST MED DELAVSTVOM

V Sloveniji dela v različnih tovarnah okrog 100.000 delavcev, od teh delavcev jih je zaposlenih okrog 16.000 samo v tekstilni industriji. Ob Gorenjski je Maribor največji industrijski center v Sloveniji. V mariborskih tekstilnih tovarnah je zaposlena velika večina mariborskega delavstva.

To delavstvo bi moralo tudi v nacionalnem in kulturnem delovanju več pomeniti kakor trenutno pomeni. Kje so vzroki nerazgibanosti in prečesto politične nezainteresiranosti najširših plasti mariborskega tekstilnega delavstva?

Po veliki stavki tekstilnega delavstva pred leti so bile delavske organizacije zvečena uničene. Delavce je pričakoval koristi od svoje organizacije, a ko se je vključil organizacijam položaj poslabšal, jih je zapustil. Danes lahko trdimo, da je večina mariborskega tekstilnega delavstva neorganizirana, po veliki stavki vse delavske strokovne organizacije hirajo. Nekatero delavstvo si tudi ni na jasnem, kaka je razlika med OU in DZ ter med njihovimi strokovnimi organizacijami. Mišljenja je, da je že storilo vse svoje dolžnosti, če je prispevalo svoj delež za omejenj ustanovi.

V kolikor delavske organizacije po stavki še obstajajo, ne more niti ena med njimi trditi, da pomeni kakšno močno gibanje; kajti delavska organizacija bo le tedaj kaj pomenila, če bo imela za sabo delavstvo, to se pravi zavedno delavstvo, ki ve, zakaj hodi v organizacijo.

Kvarne posledice uničenega gibanja tekstilnega delavstva so se že pokazale letos, ko je potekla z novim letom kolektivna pogodba. V preteklem mesecu sta bila dva dneva določena za pogajanja med delodajalci in delavskimi zaupniki, ki so se pa končala neugodno za delav-

stvo. Do kolektivne pogodbe tekstilnega delavstva, ki bi morala biti obnovljena pretekli mesec, enostavno ni prišlo. Delodajalci so sicer pristali na zvišanje plač, a to samo 10 do 25 par na uro in še to za nekvalificirano delavstvo. Deloma so hoteli prejšnjo kolektivno pogodbo celo poslabšati; tako je imelo delavstvo po prejšnji pogodbi 100% povišane plače ob praznikih, po novi pogodbi pa bi plačali delodajalci samo še 50% več. Hoteli so tudi nadalje, da delavske strokovne organizacije ne bi smele neposredno posredovati za delavstvo pri posameznih podjetjih, ampak da bi morale posredovati šele preko zveze delodajalcev, kar bi vedno vsa pot zavleklo. Zadnje so bili glavni vzroki, zakaj ni prišlo do nove kolektivne pogodbe, ki bi morala biti sklenjena prejšnji mesec. Tako je danes vse tekstilno delavstvo brez kolektivne pogodbe. Prav tako bi bila zamotana tudi sodna pot, ki so jo delodajalci predlagali za nastale spore med sabo in delavstvom.

Krivo si je tega položaja v veliki meri delavstvo samo, ker ne ve ceniti pomena strokovnih organizacij, pa naj bodo te takšne ali takšne. Povsod se mora pač posameznik zavedati, da gre za zboljšanje njegovega materialnega položaja.

Kvarne posledice neorganiziranosti tekstilnega delavstva se vidijo pri našem delavstvu predvsem v narodnostnih ozihih. Delavstvo je marsikje narodnostno in politično popolnoma indiferentno. Pričakuje zboljšanja položaja od drugod, namesto da bi se oklenilo svojih strokovnih organizacij, začelo v njih delati ter si preko njih izboljšati položaj. Izboljšalo si bi pa lahko ta položaj edino organizirano in narodnostno zavedno delavstvo; zadnje je važno predvsem zaradi obmejega položaja naše tekstilne industrije.

Pravilni popoldan za male

Veseli pravilni popoldan, ki ga je priredil preteklo nedeljo odbor društva Rdečega križa v Mariboru, je bila izredno posrečena prireditev. Kako zelo primanjkuje slinljivih prireditev, je dokazal obisk, saj se je nagnetlo v dvorani Ljudske univerze nad 600 ljudi, zelo mnogo odraslih in otrok pa je moralo oditi, ker ni bilo več prostora. Spored je bil tako pester, da je prišlo občinstvo v polni meri na svoj račun. Po uvodnem pozdravu predsednika Rdečega križa g. dr. Jančiča je gđ. Milica Stupanova povedala deci ljubko pravljico o Malčici in tako ustvarila na posrečen način kontakt z malim občinstvom. Nato je naša dramska umetnica gđ. Elvira Kraljeva, ki je tako nesebično postavila svojo umetnost v službo naših najmlajših, dovršeno podala deci pravljico o sedmih bratih gavranih. Nekaj sledečih sat, ki jih je pripovedoval g. Lavrenčič, je sleer malo občinstvo veselo razgibalo, a takoj ga je spet pre-

kinila lepa pravljica o kristalnem gradu, ki jo je ob živahnem sodelovanjem vseh, tolmačila deci g. Leonida Rauterjeva. Nato je sledil veseli del sporeda. G. Ivan Lavrenčič in g. Fran Ramsak sta s svojim bogatim, finim in neizčrpnim humorjem zabavala deca, da so imeli pri tem veliko veselja še številni odrasli. Kontakt z malo publiko je bil odličen, kljub temu pa je bil več stoglav drobiž neverjetno discipliniran.

Ustanovitev RK na Teznev

Pretekli teden je bil v Šabedrovju goslinji na Teznevem sestanek zastopnikov vseh stanov na Teznevem. Razgovarjali so se o ustanovitvi Rdečega križa na Teznevem. Ob tej priliki je več govornikov naglašalo potrebo ustanovitve te človekoljubne organizacije. Izbran je bil pripravljalni odbor, ki bo pripravil vse potrebno za ustanovni občni zbor tezenskega Rdečega križa.

Dan nesreč v Mariboru in okolici

Včeraj so v mariborsko bolnišnico pripeljal kar sedem ponesrečenec. Pri višarski šoli je padel z drevesa 21-letni delavec Stefan Arnoš in utrpel nevaren pretrsek možganov. S koleza je padel 43-letni poštni poduradnik Dragotin Osepek iz Koseskega ulice in si poškodoval čelo. V tovarni je stroj poškodoval desno roko v zapetju 25-letnemu tkalcu Matiji Herogcu s Koroške ceste. Ponesrečil se je tudi mariborski špediter Matija Kersnik. Pri popravljanju voza mu je spodletelo

dvigalo in voz mu je odtrgal kazalec desne roke. Nevarno se je poškodoval 48-letni Anton Habot iz Zg. Ročice pri Slovinskih gorah. Možu so se splašili konji. Padel je z voza in dobil poškodbe po celotnem telesu. Pri spravljanju lesa se je na Recenjanju na Pohorju ponesrečil 37-letni posestnik Feliks Mori, ki mu je deblo zlomilo desno nogo. Pri padcu se je nevarno poškodoval na glavi 66-letni vinčar Simon Mom iz Morja pri Framu.

sodimo, da bomo kmalu lahko Tezenčane razveselili z vestjo, da bo ob Pujski cesti urejeno novo mestno pokopališče.

Mali harmonikarji v Križevcih

V soboto in v nedeljo so v Križevcih na Hrvaškem nastopili mali mariborski harmonikarji, ki so bili s svojim zborovodjem g. Vilkom Sušteršičem pristrano sprejeti. Za narodno pesem in izvrstno igranje so bili nagrajeni z živalnimi aplavzi.

Sestanek tezenskih občinskih odbornikov

Te dni je bil v neki gostilni na Tezemu skupni sestanek tezenskih občinskih odbornikov, ki zastopajo interese tezenskih davkoplačevalcev v poboškem občinskem svetu. Ker je bil ta sestanek neposredno po objavi našega članka o nameravani ustanovitvi mestnega pokopališča na Tezemu in so na tem sestanku ta članek tudi prebrali ter o njem razpravljali.

m. Iz kaznišniške službe. Iz Ljubljane sta premeščena k okrožnemu sodišču v Mariboru paznik-pripravniki Marian Fabjancič in letniška paznika-pripravnica Albin Snojca. Za paznika zvanjnika je imenovan Svetonir Nastasovič.

m. Nova ravnateljica učiteljskega šolskega sester. Za ravnateljico učiteljskega šolskega sester v Mariboru je imenovana sestra Berhmana Hajdič.

m. Z realne gimnazije. V 8. skupino je postavljen dosednji suplent na tukajšnji realni gimnaziji Vladimir Potočnik.

m. Padec nemške marke in naši kmetijski pridelki. Na mariborskem trgu je videti zadnje dni velik preokret. Dočim so kmetje še nedavno prodajali seno po 80 din za 100 kg, je te dni padla cena na 50 din. Enako je pri lesu. Vse to je v zvezi s padcem nemške marke. Doslej so seno in les na veliko izvažali, sedaj pa je zaradi padca nemške marke nastal zastoj v izvozu.

m. Pregled motornih vozil za okraj Maribor, desni breg, bo 14. februarja ob 15. uri v Mariboru na dvorišču mestnega avtomobilskega podjetja v Pilnarski ulici in 17. februarja v Slovenski Bistrici ob 15. uri, v Poljanah pa ob 17. uri.

m. Ljudska univerza. Radi gostovanja ljubljanske drame v petek, 10. februarja, se preloži predavanje univ. prof. F. Emila Spektorskega o temi: »Francosko in nemško pojmovanje na poznejši čas.

m. Ljudska univerza v Studencih. V četrtek, 9. t. m., ob 19. uri predava prof. Branko Rudolf o »Bojih med Kitajsko in Japonsko« (s slikami). Tedenske novice v besedi in sliki. Vstopnine ni.

m. Ponovno vabilo članice in vse, ki se zanimajo za naše delo, na obhodi ženskega društva, ki bo v četrtek ob 20. uri v dvorani Ljudske univerze.

Kultura

Devetdeseta obletnica Prešernove smrti

Danes je poteklo 90 let od smrti našega slovenskega pesniškega velikana dr. Franceta Prešerna, ki je bil in ostal eden najčudovitejših pojavov v življenju našega naroda. Pojavil se je kakor meteor na dotada tako skromnem nebu našega izvirnega leposlovja, in ustvaril nesmrtno umetnine v najtežjem času narodnega prebujanja v jeziku, ki si je šele utiral pot v vrsto zares omikanih in dogmami književnih jezikov Evrope. In vendar je tako po umetniški kakor po jezikovni višini ogromno prerasel vse, ki so kdaj pred njim bogatili naše slovo in ostal vse do danes, 90 let po njegovi preni smrti, neprekosljiv mojster naše poezije.

V teh 90 letih je postal Prešeren last celotne vrste slovenskih generacij, ki so se opirale z njegovo pesmijo in žrptalo iz njegove moči za novo narodno in kulturno rast. Postal je temelj, na katerem počiva vse naše slovenstvo in brez katerega ne bi bili postali to, kar smo. In dasi je bil te pesnik, ki se ni nikoli ukvarjal s politiko, nam je vendarle zapustil tudi politični testament na katerega so hoteli v devetih desetletjih že mnogi pozabiti. A vselej zmanj. Problem, ki je stopil že

nega posestnika iz Košakov. Celcer je dobil poškodbe na rokah in nogah.

m. Obstrili se je. Pri Sv. Petru pri Mariboru se je med igro s pištolo obstril 18-letni vinčarjev sin Vinko Sparovec in si ranil levo roko. Zdravi se v bolnišnici.

m. Za mesec dni pogrešajo dečka. Koncem decembra preteklega leta je neznanom odšel 12-letni sin tovarniškega delavca Konrad Plomberger iz Rogozice pri Hočah. Dečkova usoda je neznana.

m. Okraden elektromonter. Mestni elektromonter Hugo Markon je imel v

Studenci opravek. Kolo »Waffenrad« z ev. števil. 20555 je pustil pred hišo. Ko se je vrnil, ni bilo kolesa in aktivke z elektrotročnišnim orodjem.

m. Pili bi vsak... Natakarija v Ivančičevi kavarni na Meljski cesti je prijavila stražniku, da je neki K. K. iz Studencem naročil pijske in več črnih kav in zapika ni hotel plačati.

m. Cigan pretepel ženo. Brusar I. H. je do nezveste pretepel svojo 38-letno ženo Katarino H. Žena je dobila nevarne poškodbe na prsih. Prepeljali so jo v bolnišnico.

m. Prst je odtrgala veriga nekega stroja 33-letnemu delavcu Ivanu Breganu iz Celestrine pri Koškah.

m. V gostilni okraden. V neki gostilni v Vojašniški ulici je bila upokojenemu železniškemu uradniku Francu Švaigerju z Ruske ceste ukradena 1000 din vredna zimska suknja.

Damski telovniki. . . . od din 25—
Pleteni kostumi od din 100—
naprej v prodaji ostankov pri **Büdefeldtu**

m. Okradena dljakinja. Gimnazijki Julijani Colnikovi s Tvrniške ceste je neznanec ukradel šolsko torbico s knjigami in dijaško knjižico na njevo ime.

m. Podstrešni vlomilci v Vrazovi ulici. V Vrazovi ulici 9 so neznani vlomilci vdrlj na podstrešje lastnice zastavilnice Pavle Remmove, kapetana Ladislava Canjeva in urarja Kifmanna. Remmovi so vlomilci odnesli za okoli 2000 dinarjev obleke.

m. Vlom v barako. Upokojeni finančni podpreglednik Stefan Tinta je prijavil policiji, da mu je nekdo vlomil v leseno barako na Tržaški cesti 56 in odnesel nekaj odroja.

m. Tatvina perila. Čevljarškemu pomočniku Mirku Sagajju iz Dr. Turnerjeve ulice je neznani storilec z dvorišča odnesel za 500 din moškega in ženskega perila.

VELIKA MAŠKARADA
BOHEMSKA NOČ
PUŠTNA SOBOTA, 18. II. 1.39
V vseh prostorih šolskega doma — Vstopnina dinarjev 20—

m. Konjski komat v vreči. V Furlanovo gostilno na Tržaški cesti je neznani moški pred dnevi prinesel vrečo in dejal, da se takoj vrne. Ker ga več dni ni bilo, so odprli vrečo in v njej našli še skoraj nov konjski komat. Ker je komat najbrže ukraden, naj se lastnik zgleda pri policiji.

m. Čigavo je kolo? Pred sodiščem so našli moško kolo brez lastnika. Lastnik ga dobi na policiji.

m. Zaradi usipalnih praškov. V tukajšnji bolnišnici so pripeljali 20-letno predico Vero L. iz Jan Kolarjeve ulice,

šče, kjer zdej počiva, ki nam je tako sladke pesmi pel, in kteriza življenje je vendar tako grenko bilo! Sedaj je Prešernovo delo znano ne samo med Slovenci, ampak tudi v večini ostalega kulturnega sveta, saj so njegove pesmi v zadnjih 100 letih bile v celoti ali vsaj deloma prevedene v mnoge kulturne jezike Evrope, zlasti v vse slovanske.

Ob devetdesetletnici smrti se klanja sedanjim slovenski rod znova manom velikega pokojnika, obljubljač mu, da bo večno hranil in branil njegovo dragoceno zapuščino.

FRANCE KIDRIČ: PREŠEREN.

Za devetdesetletnico smrti velikega pesnika nam je dala Tiskovna zadruga v Ljubljani drugi zvezek velikega Kidričevega dela »Prešerene, ki vsebuje na 424 straneh male četritrnce Prešernove biografije od l. 1800. do 1838. Prof. Kidrič je s tem v glavnem dovršil svoje veliko delo, ki pomeni dejansko krono njegovega znanstvenega delovanja na področju slovenske književne zgodovine. Dasi imamo o Prešernu v slovenski in drugih jezikih že ogromno literaturo, je šele ta studija zares monumentalna in tako temeljita, da se na njej nikoli ne bo dalo deloma spremeniti. Že s tema dvema deloma knjigama stoji Prešeren pred na-

ki je zaužila preveliko dozo uspavalnih praškov in se na ta način zastrupila. Takojšnja zdravniška pomoč je mladenki rešila življenje.

* V četrtek, 9. t. m., zvečer ob 20. uri se vrši v Nabavljalni zadrugi uslužbenec drž. železnice na Frankopanovi cesti sestane, na katerem bo predaval g. Janko Furlan. Člane vabimo, da se sestanka sigurno udeležijo, posebno pa one iz V. okraja!

* Plesni venček priredi filatelistični krožek »Magdalena« dne 11. II. 1939 v vseh prostorih Gamberinove dvorane. Začetek ob 20. uri.

* Tečaj za male harmonikarje — vodstvo g. Sušteršič — se je otvoril 1. febr. Učenci začetniki se še sprejemajo vsak popoldne od 3.—6. ure v l. deški meščanski šoli.

* Ruska Matica se zahvaljuje vsem, ki so pripomogli k uspehu njenega V. večera.

* Izlet v Giraz z luksuznim avtomobilom »Putnik« v sredo, 15. febr. Informacije in takojšnje prijave pri »Putnik-u«, Maribor.

* Klub koroških Slovencev v Mariboru obvešča svoje člane, da se vrši redni klubski večer to pot izjemoma v soboto, 11. t. m., in sicer kakor po navadi ob 20. uri pri Povodniku. Prosimo člane in prijatelje iz mesta in okolice, da se večera polnoštevno udeležijo.

Kino

* Grajski kino. Danes zadnikrat »V tajni misli«. Od četrta dalje veliki cirkuški film »Večna karavana«. Hans Albers.

* Kino Esplanade, Svetovna atrakcija, sijajen veseli in zabavni film ljubizni in sporta »Kraljica leda« s Sonjo Henie v nemškem jeziku.

* Kino Union. Do vključno četrta »Človek iz Eden bara«, senzacionalni pariski film skrajno napete vsebine s Harry Baur-om in Inkišnovom.

Mariborsko gledališče

Sreda: Zaprtlo.

Četrtek, ob 20. uri: »Na ledeni plošči«.

Prvič: Red D.

Petek, ob 20. uri: »Hlapci« Gostovanje ljubljanske drame. Izven.

Sobota, ob 20. »Avtomelody«. Red B.

Gostovanje ljubljanske drame v Mariboru. V izmeničnem gostovanju Maribor — Ljubljana v proslavo Cankarja, vrne ljubljanska drama v petek, 10. t. m., s Cankarjevimi »Hlapci« na mariborskem odru gostovanje mariborske drame na ljubljanskem odru. Ob tej priliki bo Maribor najdoslej proslavil Cankarja in najlepše sprejel Ljubljano, ako s svojim obiskom napolni gledališče in prisrčno pozdravi ljubljanske goste.

Česka komedija na mariborskem odru. V četrtek, 9. t. m., se vzpriži prvič v tej sezoni izvrstna komedija beškega pisatelja Wernerja »Na ledeni plošči«. Red D.

mi ves in osvetljen v vseh strani, da ga moremo poslej vse bolj in lažje doumeti, kakor smo ga mogli prej. Vendar pričakujemo z zanimanjem še tretjo knjigo, ki bo zaključek te velike znanstvene stvaritve. Izdana bo šele tedaj, kadar bo pisatelj delo dokončal v celoti in bo obsegala biografijo let 1838. do 1849, dodane tekste, ki so jih izsledili izza leta 1936. variante, imensko kazalo za vse tri knjige ter kazalo po naslovih pesmi za drugo in tretjo knjigo. Kakor prvi, je tudi ta drugi zvezek odlično grafično delo v opremljeni inzi. Arh. D. Seramika s pesnikovo sliko na ovitku.

k Slovenska mladina. Četrta številka 1. letnika te srednjošolski mladini namenjene revije objavlja zopet več idejnih sestavkov in poročil, pesmi Freda Kalisa, Draga Jerana, Janeza Dobravca in Angele ter prozne sestavke Martina Petriča, P. Novljana, Toneta G. itd., kar so veličnoma pvedonomi mladih sodelavcev. Počas je kažejo tudi že prvi talenti, ki oznanjajo prihod novo generacije.

k Nemški umetniki in Sloveniji? V včeršnjem sestavku pod tem naslovom je nastala v 25. vrstici tiskovna pomota. Stavek se mora glasil: Kolikor nam je znano, živi na vsem ozemlju bivše Spodnje Štajerske le en sam nemški slikar (ne kipar).

Gospodarstvo

Zveza Donave s Sredozemskim morjem

NAČRT ZA 550 km DOLG KANAL MED DONAVO IN SREDOZEMSKIM MORJEM, KI BI POMENIL ZA NAŠO DRŽAVO IZREDNO PRIDOBITEV.

Grško časopisje se v zadnjih dneh obirno bavi z razgovori med našo državo, Romunijo, Bolgarsko in Grčijo o načrtu ogromnega plovnega kanala med Donavo in Sredozemskim morjem. Ta kanal bi sedanjo zvezo preko Romunije in Carigrada skrajšal za okoli 1420 km. Po najnovejšem načrtu bi vodil kanal od ustja Timoka - Morava - Vardar na Solun. Dolžina predvidenega kanala bi znašala 550 km, kanal pa bi vodil večinoma po rečnih dolinah. Gradnja kanala in po-

trebne regulacije ter poglobitve strug rečnih dolin bi skupno veljale okoli 2 milijardi dinarjev.

Omenjeni načrt predstavlja dejansko ogromno delo ki bi pomenilo za našo državo in tudi za ostale balkanske države pridobitev izrednega gospodarskega pomena. Nič manjšega pomena pa bi ta nova zveza ne imela za vso ostalo Evropo, ki je zainteresirana na čim krajši poti na Sredozemsko morje in dalje na jug.

Italijanski klirinški dolg plačan

NAŠI IZVOZNIKI UPAJO, DA SE BODIŠE IZBOLJŠALI TER DA BO NASTOPILO POSLEJ GOSPODARSKI ODNOSAJI LA VEČJA ŽIVAHNOST V KUPCIJAH.

Italijanski klirinški dolg naši državi je bil pretekle soboto popolnoma likvidiran. V zadnjih 4 dneh tega meseca je Italija plačala še preostalo našo terjatev v znesku 2 milijonov din. V dobrem letu je Italiji uspelo, da je likvidirala svojo klirinško obvezno, ki je pred letom dni znašala okoli 400 milijonov din.

Likvidacija klirinških obvez med našo državo in Italijo brez dvoma pomeni, da se bo poslej gospodarsko sodelovanje precej poživelo, kajti naši izvozniki se bodo sedaj spet opogumili in v okviru

novega trgovskega sporazuma pričeli sklepati kupčije, ki so bile prej zaradi dolgotrajnega čakanja na izplačilo klirinških vsot precej popustile. Naš izvoz v Italijo se bo poslej, če ne bo prišlo do nepredvidenih zaprek, še dvignil. Ob tej okolnosti pa naši izvozniki izražajo željo, naj se posebej skrbijo za to, da bo klirinški koš in da se nikakor ne dopusti, da bi se jele sedaj znova nabirati naše klirinške terjatve v ogromne vsote, ki za dalj časa odtegnemo naši domači izvojni podjetnosti tako zelo potreben kapital.

Porast hranilnih vlog

Po podatkih Zveze jugoslovanskih hranilnic v Ljubljani so narasle pri 29 slovenskih samoupravnih hranilnicah v decembru 1938 vloge na knjižice za 10,1 milj. na 636 milj. din, vloge v tekočem računu za 8,1 milj. na 451 milj., skupne vloge pa za 18.241.541 na 1.067.251.460 din. V primeri s stanjem dne 31. avgusta 1938 (pred znanimi septembrskimi dogodki) se pokaže malenkostno nazadovanje za 2,5 milj. in so torej hranilnice pokrile že skoro ves septembrski padec na vlogah, ki je znašal 54 milijonov din.

Vloge na knjižice so narasle v decembru pri 15, v tek. rač. pri 12, skupne vloge celo pri 18 hranilnicah, t. j. pri večini. Upoštevati je še treba, da v teh zneskih niso vsebovane obresti vlagateljem za 1. 1938, ki bodo znašale okrog 40 milijonov. Število vlagateljev ne kaže velikih sprememb: znaša 131.407. Pri tem je naraslo število vlagateljev na knjižice pri 8, v tek. rač. pri 3, skupno število vlagateljev pa pri 6 hranilnicah.

Decembrski izkaz vlog je torej lep dokaz stalnega izboljševanja položaja pri hranilnicah in ostalih denarnih zavodih.

Pomorska proga Poljska-Jugoslavija

Te dni je v Split priplul prvi parnik

pod poljsko zastavo. Je to tovarni parnik »Levante«, ki je priplul iz poljske luke Gdinię in pripada poljski »Orient liniji«. Ko je v Splitu raztovoril razno blago, je parnik nadaljeval vožnjo v Grčijo. Poljska bo najbrže redno vozila na progi Gdinię—Jadran—Orient.

Cestna zveza Jadranskega s Črnim morjem

Na nedavnem obisku romunskega zunanjega ministra v Beogradu so razpravljali tudi o gradnji ceste, ki bi vezala Jadransko s Črnim morjem. Cesta Trst—Constanza bi šla preko Ljubljane in Zagreba ter bi bila neposredna avtomobilska zveza obeh važnih morij. Seveda je vse to še v načrtu. Upati pa je, da se bodo vsi prizadeji zavedali izredne važnosti te cestne zveze in storili vse, da se načrti uresničijo. Nameravana gradnja te avtoceste je vzbudila v celi Evropi zelo veliko zanimanje.

Gospodarska korist Nemčije v Francovi Španiji. Po uradnih poročilih je uvozila Nemčija iz Francove Španije 1. 1938. milijon ton železne rude proti 310.000 tonam leta 1937. V istem letu je uvozila Nemčija iz nacionalne Španije 7.300 ton medi. 1. 1938, pa se je uvoz iz Francovega ozemlja zvišal na 26.653 ton.

Dor

Državno prvenstvo v Ribnici na Pohorju

NEKAJ BESED O PRIZORIŠČU LETOSNJEGA DRŽAVNEGA PRVENSTVA V ALPSKI KOMBINACIJI. — ODLIČNA LEGA IZKLJUČJE ODPOVEDI PRIREDITVE. — 50% POPUST NA DRŽAVNIH ŽELEZNICAH

Slavnostno okinčana postajna poslopja obeh mariborskih kolodvorov ter onega v Breznem - Ribnici bodo potnikom, ki bodo v začetku marca potovali z železnico po Dravski dolini proti državni meji, naznanjala prireditve državnega prvenstva v alpski kombinaciji v okolici Ribnice in Senjorjevega doma na Pohorju. Tekmovalci in sportni naklonjeni občinstvo iz vse države bodo 4. in 5. marca pohiteli na skrajno severno mejo v prizajno planinsko vas Ribnica na Pohorju.

Zato ne bo odveč nekaj podatkov o torišiških letošnjega državnega prvenstva.

Ribnica na Pohorju (715 m) in Senjorjev dom (1523 m) sta najlaže dostopna iz Dravske doline z izhodiščem v žel. postaji Brezno - Ribnica. Iz Brezna v Ribnico je stalna avtobusna zveza po lepi banovinski cesti, do doma pa je nato še dve uri hoda, ravno tako po jako udobni poti. Proga za slalom bo v neposredni bližini Senjorjevega doma, cilj za smučsko tekmo pa bo 20 min. oddaljen od Ribnice, dočim bo start ravno tako daleč od S. doma.

Za stanovanje za goste bo preskrbljeno, kolikor bodo te prilike dopuščale. Nastanjeni bodo predvsem v Senjorjevem domu, opremljenem z vsem komfortom, elektr. razsvetljavo, mrzlo in toplo vodo, udobnimi sobami, dvenaj edinicami itd., saj je radi ugodne klimatske lege stalno tekočnice za goste iz vse države poleti in zlasti pozimi, ko je tu centraliziran ves zimski sport. Ko bodo do prihodnje zime zgrajene tudi skakalnice po načrtih inž. Bloudeka, zgraditelja svetovno znane skakalnice v Planici, bo mogoče gojiti tukaj vse panoge smučkega sporta. Ostali gosti bodo nastanjeni v Ribnici. Josipdol in t. d., mnogim pa bo jako ugodna avtobusna zveza Maribor-Ribnica dovoljevala, da se pripeljejo šele v nedeljo zjutraj iz Maribora ter pridejo pravočasno do tekmovalnega v slalomu, ki bo itak za občinstvo interesnejši del tekmovalnega.

Tekmovalci bodo nastanjeni v Pesniku, na poti k Senjorjevemu domu, v Kamnolomu, v Koči pod Kopo itd., kjer bodo tudi deležni čim največjih ugodnosti.

Preskrba s hrano je poverjena gostoljubnim domačinom pod nadzorstvom občine Ribnica in tamošnjega Turjsko-

prometnega društva, v kolikor gostje ne bodo na Senjorjevem domu, postojanki SPD, Domači gostinski podjetniki Vicman, Petrun, Pur, Plačnik, Osrajin se naglo prilagajajo vedno večim zahtevam, ki jih nanje stavi tujski promet, tako da čaka Ribnico še lepa bodočnost. Ne smemo pozabiti, da bo letošnje FIS-ino prvenstvo v Zakopanem, ki je danes mondeno letno in zimsko turško-prometno mesto s 25.000 preb., ki se je razvilo iz male vasice samo radi svoje divne planinske lege in idealnih sportnih terenov na eni ter razumevanja domačinov za tujski promet na drugi strani.

Ribnica z okolico leži na širokem planinskem sedlu, odprtem proti severu, ter je tako že po svoji lepi pripravnosti za zimski sport. Ko prihajajo od vseh strani odpovedi tekmovalni radi neugodnega vremena in pomanjkanja snega, pokriva smučka terišča na severnem pobočju Pohorja po 1 m debela snežna odeja ter se po sporedu vršijo vse tekmovalje. Zato se ni bati, da bi bilo potrebno prireditve v poslednjem trenutku odpovedati radi pomanjkanja snega.

50% popust na državnih železnicih. Na prošnjo Mariborske zimsko-sportne podzveze je Generalna direkcija držav. železnice dovolila 50% popust normalne vozne cene vsem udeležencem tekmovalne za državno prvenstvo v alpski kombinaciji. Podrobnejša navodila bomo še pravočasno objavili.

LIGAŠKO MOŠTVO SK LJUBLJANE V MARIBORU.

V nedeljo bo ob 15. uri gostoval kompletan ligaški team SK Ljubljane proti SK Železničarju. Podrobnosti bomo še objavili.

s. Skakalna tekma na Pesku odpovedana. SK Železničar je radi neuporabnosti skakalnice odpovedal skakalne tekme, določene za 12. II. na Pesku. Juniorske tekme se bodo vršile.

s. SK Železničar. Jutri ob 16. uri redni trening za nogometaše.

s. Državno prvenstvo rokoborcev je razpisano tako, da se morajo odigrati prva srečanja prvega kola med 4. in 12. febr. Mariborska tekmeča SSK Maraton in Pekovski sportni klub sta se zedinila na 9. II. ob 20. uri »Zadružni gospodarski banki«. Prireditelj je SSK Maraton, povratne tekme v času od 12. do 19. II. pa bo priredil nasprotnik. Zmagovalec iz obeh srečanj bo tekmoval dalje za državno prvenstvo.

s. Dvoboj v mečevanju med Grčijo in Egiptom v Atenah pod pokroviteljstvom kralja Jurija se je končal z zmago Grkov 9 : 7.

ELAINE HAMILTON

ZELENA SMRT

DETEKTIVSKI ROMAN

ENAJSTO POGLAVJE.

Modri opal.

Parsons je sedel tisto popoldne v pisarni inspektorja Reynoldsa in mislil na svetopisemsko besedilo, ki obeta pomoč v sili.

»Pravite, da vam je mrtvi mož, Karel Ardeen, ponudil dena, da bi mu dovolil skrivaj uporabljati stanovanje vašega gospoda. Cenu?« je vprašal inspektor.

»Gospod Ardeen mi je rekel, da mora nujno govoriti z nekoliko gospodi o važnih zasebnih trgovskih zadevah,« je odgovoril Parsons.

»Zakaj ni mogel tega v hotelu?«

»Rekel je, da je to nekaj zelo zaupnega in da na njegov hotel pazi konkurenca, ki hoče vedeti, s kom se sestaja. Hotel je skleniti kupčijo tajno. Vem, da se to slabo glasi,« je pristavil boječe Parsons, »ampak meni se ni zdelo, da laže.«

In zaupali ste Ardeenu ter mu dali ključ in delali, kakor da ste ga izpustili; in dovolili ste Ardeenu, da je prišel v stanovanje, kadar je hotel, vi pa sta medtem odšli.«

Parsons je razgorečeno zardel.

»Ne, gospod,« je protestiral. »Povedal sem vam, da nisem nikoli dal Ardeenu ključa. Še več: kadar koli se je tam sešel s temi ljudmi, sem vztrajal na tem, da bom v stanovanju in pazil, da se stanovanje varno zaklene. Zdaj vidim, da sem ravnal trašno nepošteno, ker mi je bil moj gospod tako dober. Toda bil sem v hudi denarni stiski. Zaigral sem,« se je izpovedoval.

Inspektor je zrl na slugov smrtnobledi obraz, ki se je kar potil od nevznemosti. »Bili ste v Franciji med vojno, Parsons?« je hipoma prijazneje vprašal.

»Da, gospod Tri in pol leta.«

»Hm! Niste mogli biti preveč star,« je pripomnil inspektor. »Ste bili ranjeni?«

»Samo popraskan na nogi. Pač pa mi je granata hudo pretresla možgane. Moji živci ostlejo niso več taki, kakor so bili.«

To je bilo torej tisto, si je mislil Reynolds, pomilujoče reče.

»Ali veliko pijete?«

»Zdaj ne morem, gospod,« je odgovoril mož. »Če se le dotaknem alkohola, me takoj podre. Gospod Ardeen me je vselej pošteno upijal, mislim, da ne bi mo-

gel iz kuhinje in videti ljudi, ki so prihajali. Nisem mogel odkloniti, če mi je nali.«

Inspektor se je nagnil čez mizo.

»Ali ste videli kdaj nekoga izmed teh ljudi, Parsons?« je vprašal počasi. »Premešljajte! Potrebujem golo resnico in jo hočem!«

Mož je nekaj časa zrl vanj z izrazom praznotne.

»Ne, gospod,« je trdno odgovoril.

Inspektor je ljudi strašno dobro poznal. In zdaj je že mogel razpoznati resnico in neresnico pri tem možu, toda ni storil opazke, čeprav je bil prepričan, da je Parsonsovo tajeje laž.

Preudarno je prenesel govor drugam.

»Dobro. Če se boste morda česa domislili, Parsons, mi telefonirajte na moj zasebni naslov, Mountfield 5X42,« je rekel z največjo brzino. »Mimogrede, kdaj je bila tista dama, ki je obiskala Ardeena? Tista dama, ki je imela sobolji kožu, mislim.«

Mož ga je ostro pogledal.

»To je bila edina ženska, vsaj kolikor vem, gospod. Ne vem njenega imena in nikoli nisem videl njenega obraza,« je odgovoril. »Videl sem samo njen hrbet in eno roko.«

»Kaj torej veste o njej?«

»Nič, samo da se mi je zdelo mlada in da je imela dragocen kožu ter prstan s

štirioglatim modrim opalom.«

»Ali pa je bil ta kamen lahko tudi safir ali lapis lazuli,« je pripomnil inspektor z navidezno vnevarnostjo, zroč na moža kakor z zaspanimi očmi.

»Ne, gospod,« je živahno izjavil Parsons. »To je bil lepo moder opal, vem zanesljivo. In bil je res velik in drag kamen, obdan z drobnimi rožastimi diamanti.«

Torej je tale sluga nekaj vedel o dragih kamenih, je preudarjal Reynolds. Zgodovina Parsonsovega življenja po vojni, preden je prišel v službo k Ingramu, bi se utegnila izkazati zelo zanimivo in poučno.

»Pred minuto, Parsons, ste rekli, da niste nikoli videli nikogar izmed ljudi, ki so obiskovali gospoda Ardeena. In zdaj dopuščate, da je prišla tja ta žena. Koga ste videli?«

Parsons se je skrčil pri inspektorjevem kovinsko zvonečem glasu.

»Sploh nikogar, gospod. In sploh nič več ko ženski kožu in njeno roko z opalovim prstanom.«

»Mislite, da bom to verjel, če mi pri tem pravite, da ste bili vselej v stanovanju, kadar so ti ljudje prihajali za gospodom Ardeenom?«

Parsons je vzdihnil.

»Verjeli bi mi, gospod, ko bi bili videli, koliko whiskeya me je gospod Ardeen pri-

Sokolstvo

Občni zbor ptujskega Sokola

Pretekli teden se je vršil v prostorih Narodnega doma občni zbor ptujskega Sokola. Polnoštevilni obisk je najbolj pokazal marljivo delovanje ptujskega Sokola. Br. dr. Salamun je oertal delo v preteklem letu in bodoče delo v društvu. Iz tajiškega poročila br. Pertek je razvidno, da je bilo 10 rednih sej in 10 sestankov. Lansko leto je društvo priredilo proslavo 30-letnice obstoja, veliko sokolsko tombolo, izlete, telovadne nastope in družabne večere. O tehničnem delu sta poročala načelnik br. Pertot in s. Ljubica Novakovičeva. Viharno je bil pozdravljen prosvetar Dr. Kovačič, ki je orisal prosvetno delo. Dalje so poročali

br. Peček Uroš o delovanju socialnega odseka, br. dr. Vrečko o zdravstvenem odseku, br. Gorjup o narodno-obrambenem delu, br. Lipič o častnem razsodišču, br. Pahor o strelskem odseku. Važna poročila sta podala gospod br. Nagelšmid in statističar br. Poločnik Martin. Br. Ogorelec je poročal o delu petih okoliških čet. Najrazveseljivejša pa je bilo poročilo br. Milka Senčarja o gradbenem odseku, ki se bavi z nakupom stavbnih parcel, na kateri bo zrastle lep Sokolski dom, ki bo odgovarjal vsem potrebam ptujskega Sokola. Pri volitvah je bil izvoljen enoglasno star odbor.

Društveno delo Sokola v Središču

Ce bi trdil, da je glavna naloga sokolskih društev zgolj telesna okrepitev, kakor se največkrat poudarja, bi s tem izpodbijal smisel sokolskega delovanja že načelno. Kakšnih sredstev se poslužuje neko društvo, da doseže uspehi, je odvisno od sposobnosti vodstva, ki mora poznati dušo, kateri hoče pomagati pri vzgoji in samovzgoji. Sedaj v zimskem času so najprimernejše vzgojno sredstvo razne prireditve, od teh posebno igre. Z malo volje in spretnosti se lahko doseže mnogo dobrega, pri čemer pa je v prvi vrsti potreben načrt — program. Odstopitve, ki so nujne radi težav pri nabavi knjig, manuskriptov itd., ne opravljajo nesmotne izbire snovi.

V zadnjem času so bile v Središču ob Dravi odigrane tri igre »Vesela božja pote«, »Knjižničar« in »Butalica«. »Vesela božja pote«, kot novejši komad — torej sodoben, katere dejanje se vrši na podeželju —, je našim ljudem blizu. Ljubka in nagajiva mladina naj bi obujala starejšim lepe spomine na njihovo mladost, na eventualno romanje k Mariji Bistriški s svojimi dogodivščinami. Castihlepen stariček, ki bi rad umrl, če bi vsaj enkrat v življenju nosil bandero k Mariji, pa naj bi pokazal mlajšim življenjsko vztrajnost, ki je povsod potrebna. Kakšen občutek pa smo imeli, ko se je igra končala? Kakor da bi godec raztegnil harmoniko med dejanjem, a mi gledalci pa kot da čakamo glas raztegnjene harmonike še po dejanju. Z drugimi besedami: manjkalo je tiste lepote, ki bi nas morala zagrabiti in držati, še ko smo se v potnu obračali v svojih posteljah. Kljub talentiranosti in izvežbanosti igralcev ni so zadeli potrebnega tempa dogajanja. Ni res, da bi bili podeželjski gledalci manj sprejemljivi za novejša komade, res je le, da tudi podeželjski človek občuti pomankljivosti linije in tempa.

Veseloigra »Knjižničar« je žela burno odobranje, kar je le priznanje igralcem, nima pa vzgojne vrednosti. Prav tu so

pokazali igralci svoje sposobnosti, ki nam dajejo povod za take zahteve, od katerih bi mogoče odstopili pri kakšni stalni gledališki družini. Obenem pa nam dajejo jamstvo, da nas ob dobrem in spretnem režiserju ne morejo tudi pri »najmodernejših« in najtežjih dramih razočarati.

In »Butalica«? Kdo od Središčanov se ne bi mogel uživati v komediji, katero so igrali mnogi v resničnem življenju? Tu se je pokazalo, kaj je ljudem blizu, prav tako pa tudi, kaj zmorejo igralci. Režija, vloge, igralci, vse posrečeno, le še na tempu majhna pomanjkljivost.

Toda mogoče je že kdo opazil: kakor ta sezona, tako so tudi prejšnje imele repertoar sanjih veseloiger. Zakaj se ne bi razgrizli v kisto jabolko tragedije, ki je vsled mnenja, da je vsako javljanje lepo, pokvarila obiskovalce dramskih prireditev tako, da ob življenjskem potomu glavne osebe rjovejo in ploskajo kakor v cirku? Izvedbo lepe tragedije, ki naj razvija sočutje in sploh lastnosti »dobrega« človeka, si postavite za prihodnje kot cilj in potem bo vsak še tak strankar moral priznati prvenstvo dramskemu odseku Sokola v Središču ob Dravi.

m. Dages zvečer ob 20. uri se vrši občni zbor Sokola Maribor-matic v sejni dvorani Sokolskega doma (II. nadst.). Sokolsko društvo Studenci ima svoj 20. redni občni zbor dravi v Sokolskem domu. Vabilo se vsi bratje in sestre, da se tega jubilejnega občnega zbora udeležijo.

Šah

Bogoljubov — Eliskases

V Kaiserslauternu sta velemojstra nadaljevala match s 15. partijo. Bogoljubov je v slovanski obrambi damskega gambita igral precej šibko in dopustil napad belega. ki je prodril. Eliskases je s to zmago povečal svoj naskok za 3 točke.

tako da je malo verjetno, da bi Bogoljubov še uspelo stanje izenačiti ali celo znaznati. Stanje matcha: Eliskases 9, Bogoljubov 6 točk.

Slovanska obramba.

(15. partijska igra v Kaiserslauternu) Beli: Eliskases Črni: Bogoljubov 1. d4, Sf6 2.c4, c6 3. Sf3, d5 4. e3, g6 5. Se3, Lg7 6. Db3, 0—0 7. Ld2, e6 (običajno se na tem mestu igra 7... dxc4) 8. Ld3, Sbd7? (močnejše je 8... Tfe8 ali b6 kot je igral Eliskases proti Pircu v Lodzu) 9. 0—0, Sg6 10. Td1, dxc4 11. Lxc4, Sxc4 12. Dxc4, Sd7 13. e4, e5 (črni mora znatno oslabil svojo pozicijo, če hoče uveljaviti svoj par tekačev) 14. Lg5, De8 15. Lh4, exd4 16. Sxd4, Se5 17. Db3, b6? (neverjetno lahkomiselna poteza, ki ji sledi neubranljiv napad belega) 18. f4, Sg1 19. Tfe1, Lb7 20. h3, Sf6 21. e5, 22. Sxd5, exd5 23. Lf6!, (črni se po tej potezi znajde pred nerešljivim problemom). Tac8? 24. Sf5! in črni preda, ker sledi na 24... gxf5 25. Dg3 z matom, na 24... Lxf6 pa 25. exf6, Dd7 26. Se7— z izgubo kvalitete.

V Kaiserslauternu sta velemojstra odigrala 16. partijo. Bogoljubov je uspelo, da je v zelo dolgi končnici nadvaljal nasprotnika in postavil stanje 9 : 7. — V Mannheimu sta nadaljevala match s 17. partijo. Ob prekinitvi je pozicija izenačena ter bo igra verjetno končala remis.

Sodišča

Drugim je kopal jamo

Ena najbolj nečednostnih človeških lastnosti bo pač ovažanje ljudi, toliko grša, če so nedolžni, kakor se je pokazalo pri naslednji razpravi. Na zatožno klopi je moral sedeti pred mali kazenski senat 36-letni zasebni uradnik — Ozvald Tovornik iz Krčevine pri Mariboru. Tovornika so poznali skoraj na vseh mariborskih uradih, povsod se je sukal in kaj polizeval.

Obtožnica, ki jo je zastopal pri razpravi državni tožilec dr. Holnik, je dolga. Tovornika, da je oklevetal ravnotežja Mestnega vojaškega urada g. Janka Ježa in člana rekrutne komisije mariborskega vojaškega okrožja kapetana gosp. Aleksandra Kostiča, torej dva javna uslužbenca zaradi njunega uradnega poslovanja. Sredi junija l. 1937. in še pozneje enkrat je razlajal gostom v gostilni Marije Gornikove v Kamnici skoraj nemogoče stvari. Isto reč je pogreval pozneje sredi julija na vrtu restavracije »Union« v Mariboru.

Javno je razkladal, da ve, in da to ni nobena tajnost več, da je plačal Oskar Gornik ravnatelju Mestnega vojaškega urada g. Janku Ježu in kapetanu gosp. Aleksandru Kostiču preko 3000 din, da je dosegel skrajšani (hranilni) vojaški rok.

To pa še ni bilo vse. Tovornik je klevetal naprej, skoraj ob vsaki priliki. Še

Partije iz Leningrada in Moskve

Damin gambit

(15. kolo v Moskvi)

Beli: Keres Črni: Smislov 1. d4, Sf6; 2. c4, e6; 3. Se3, d5; 4. Lg5, Le7; 5. e3, 0—0; 6. Sf3, b6; 7. cxd5, exd5 (navadno se tu igra Sxd5) 8. Ld3, Lb7 (v tej poziciji igra dr. Tartakower Le6 s prav dobrimi izgladi) 9. Dc2, Sbd7; 10. 0—0, h6; 11. Lf4, a6; (na Sh5 je Le5 zelo neprijeten) 12. Tfd1, Se8; 13. Tac1, Ld6; 14. Se2, De7; 15. Lxd6, Dxd6; 16. Sg3, g6; (s to potezo si črni oslabi svoje kraljevo krilo; boljše bi bilo Sf6, nakar bi bel lahko nadaljeval z 17. Dd3) 17. h4!, h5; 18. Sg5! (previdni igralci bi v tej poziciji igrali 18. e4, dxe4; 19. Lxe4, Lxe4; 20. Sxe4, Dd5; 21. De6 in v boljši poziciji forsirali dobljeno končnico, Keres pa je drzen kombinacijski duh ter hoče zmagati v napadu), e5; 19. Lf5!, exd4; (ne 19... gxf5 zaradi 20. Sxf5, Df6; 21. Se7+ in 22. Dh7 mat) 20. Le6! (sedaj grozi Dxb6+ z matom na h7); d3! (duhu vit odgovor, črni dobi tako tempo za svojega konja na e5, ki brani nato točko g6) 21. Dxd3, Se5; 22. Db1, fxe6; 23. f4, Kg7; 24. fxe5, Dxe5 25. Tdf1!! (Keres igra v velikem stilu, ki spominja na Morphyja in Andersena), Txf1; 26. Txf1, Sd6; 27. Sxh5; Kh6; 28. Sf6, Dxc3; 29. Kd1, Dd4; 30. Sxe6, Dxd4; 31. Kgl, d4; 32. Del; g5; 33. Dc7 in črni preda.

silil žpiti, preden je nekdo prišel. Kadar so prišli, sem že vselej ležal v kuhinji na tleh, mrtve za ves svet, čeprav me je to srani povedati. Nekoč se mi je posrečilo, da sem se spravil na kolena in malo odri kuhinjska vrata. To je bilo takrat, ko sem videl tisto damo v kožuhu. Gospod Ardeen pa me je zagledal in me zaklenil v kuhinjo.

»In nihče ni v podobnem kožuhu nikoli obiskal gospoda Ingrama — vsakega gospoda?« je šel inspektor za svojim ciljem. »Nikoli, gospod.« je odgovoril Parsons takoj in odločno.

»Ali ste videli tisti opalov prstan kdaj poprej ali pozneje?«

»Samo takrat, drugače ne.« Odgovor je bil dan brez obziranja, toda Parsons se je kradoma ozrl na Reynoldsa, ko je govoril.

»Dobro, za človeka, ki je priznalo bil pisan, imate čudovito bistre opazovalne zmožnosti. Parsons. — In mimogrede, vaš brat ima majhno garažo v Lewistamu, kaj ne?«

»Sluga je postal oprezen.

»Da, gospod.« je priznal.

»Minilo noč se niste bogve kako naspal, kaj ne?« je vprašal inspektor vpludno.

Ta vpludni ton je napetost možna, da bi poskusil biti samozavesten.

»Toliko, kolikor sem hotel. Če hočem

pomagati svojemu bratu, je to moja stvar, ali ne, gospod?«

»Oh, popolnoma.« je pritrdil Reynolds. »In upam, da vaš brat cenil vašo vdanost. Ali se mu dobro godi v njegovem poklicu?« je bilo nadaljnje enako prijateljsko vprašanje.

»Še precej, gospod. Kadar sem prost, mu rad pomorem.« je razlagal Parsons. »Ker ga klicajo z vozom večkrat ven.« Reynolds je vstal.

»Dobro, Parsons, to je vse. Če vam pridejo kake dobre misli ali pa če boste mogli popisati nekoliko boljše tisto damo v sobolnem kožuhu, mi telefonirajte. Dam vam svojo zasebno telefonsko številko.« »Povedali ste mi jo že, gospod. Mountfield, 5X42.« je odgovoril Parsons.

»Imeniten spomin, prav tak kakor izvrstna opazovalna zmožnost, kakor vidim.« se je nasmehnil inspektor. Pri vrtitih je obstal in položil slugi roko na ramo. »Parsons, radi bi videli, da bi se vi zavedeli, da gre tu za umor in zadržano pričevanje lahko povzroči, da se morilec izmakne, ali pa še huje.« — Reynolds glas je zvenel globlje — »da se aretira in obdolži nedolžen človek. Nikar naj vas majhna stiska, v kateri bi morla zašli, ne zdrži od tega, da poveste vso in kolo resnico.«

Parsonsove ustinice so bile suhe. Njegov odgovor je bil skoraj neslišen in pri

njem je zrl na inspektorja s srepnim pogledom; potem je šel ven.

Reynolds je sedel k pisalni mizi in je risal brezpomembno vzorce na plovnik, medtem ko so njegovi možgani prevračali razne uganke tega čudnega primera.

Ako bi le vse priče, ki so s tem primerom v zvezi, hoteli biti odkrite, bi bila njegova vloga dosti lažja. Toda vsak se je izogibal in nekateri so celo premišljeno govorili nerresnico. To je bil znak, da morajo nekaj skriti; neko skrivnost v življenju vsakega.

Da so vsi ti ljudje, ki so bili prejšnji večer v Ingramovem stanovanju, nekaj vedeli o Karlu Ardeenu, o tem je bil prepričan. Vsi seveda niso mogli izvršiti tega zločina, niti o njem vedeti, toda vsak izmed njih je lahko poznal nagib in bi lahko pomagal na sled. V tem trenotku inspektorja Reynolds na zanimal način, kakor je bil zločin izvršen: to je bila stvar zdravnikov, da mu to povedo. On se je trudil, da bi izvedel zakaj je bil zločin storjen. — Iz svojih misli se je prebudil, ko je vstopil njegov pomočnik.

Nekaj novega, Jenkins?

Jenkins mu je podal nekoliko fotografij. »Tole je odtisk, ki smo ga dobili na steni v knjižnici gospoda Ingrama, gospod.« je rekel.

»Da, ženska roka. Čeprav je razmazna, smo o tem lahko prepričani.« je pri-

pomnil Reynolds. »Ozka dlani, dolgi, vitki prsti.« Pogledal je še druge fotografije in jih položil na stran. »Daj bi ne vem kaj za to, da bi jo našel.« Žene, ki ste jih videli danes dopoldne — je začel Jenkins.

Inspektor je stresel z glavo.

»So tafile, da bi bili tisti ključni njihovi. In to je ena točka v njihovo korist. Ali bi imela katere ženska pogum, obiskati stanovanje niti ne celi dve uri potem, ko je tam ležala skrita za zofo in je na bržje vedela, da je bil izvršen umor?«

Jenkins je bil izmen vprašan premišljaj. »Da, gospod, mislim, da bi ga mogla imeti, ako bi to pomagalo, odvrtiti sumnjo.«

»To jo je vendar zapletlo naravnost v ta primer.« je ugovarjal inspektor.

»Kaj pa slugo Parsonsa, ali ga zasledujemo, gospod?« je vprašal Jenkins.

»Danes vsaj ne. Je preveč prestrašen, tako da ne nekaj časa gotovo živel neomadeževano življenje.«

»Lahko bi pisma pisal.« je dejal Jenkins. »Ako bi se njegova korespondenca malo — eh — zdržala, preden bi se dostavila — se je krenil v nadi.«

Reynolds je potlačil smeh in je rajši zakašljaj.

»Ne! je strogo odrejal. Vsa zdaj še ne. Poslušajte sem tistega stražnika, če je že prišel.«

Kleveta je bila vsekakor huda, pri preiskavi pa se je dokazalo, da Tovornik ni nimen nobenih dokazov za g. Kostiča, pa tudi priče, ki bi naj potrdile, kar je govoril o g. Ježu, so ga pustile na cedilu. Oba, Jež in Kostič, pa sta predlagala pravočasno pregon proti Tovorniku. Državno tožilstvo v Mariboru je uvedlo proti njemu postopanje zaradi žaljenja časti in napravljanja lažnih listin.

Obtoženi Tovornik je v glavnem pri-

zval inkriminirana dejanja, zanika pa, da bi oklevetal kapetana Kostiča in da je v Gornikovi gostilni Cvetka samo vprašal, kam je treba vložiti ovadbo zaradi podkupljenja. Tudi sodni izvedenec prof. Franc Ravnikar je ugotovil, da je podpis na listini ponarejen. Obtoženi Tovornik je bil obsojen po obtožnici na 5 mesecev strogega zaporu in na 960 din globe ali na 16 dni nadaljnjega zaporu.

× V Parizu najmanj umirajo. Po statistiki higiencnega oddelka Zveze narodov ima od vseh evropskih vele mest Pariz najmanjšo umrljivost. Na 1000 prebivalcev umira letno v Parizu samo 12,2, medtem ko v Londonu 12,6 in v Berlinu 13,1 itd. To razmerje pa je za Pariz tako ugodno šele od leta 1936, ko so se začele kazati posledice splošne preureditve parkov in sajenja dreves ter zelenega pasu okoli mesta. V predhodnih petih letih je bil Pariz po koeficientu umrljivosti šele na petem mestu s 14,5.

× Sodoma in Gomora odkriti? Pred dnevi se je pojavila v angleškem časopisu vest, da se neki britanski arheološki odpravi pod vodstvom dr. Gershelealea posrečilo odkriti v Zajordanu ostanke dveh mest, katerima prisojajo starost nekaj tisoč let. Obe mesti sta bili verjetno uničeni po velikem požaru. Tudi po drugih okoliščinah, ugrabijo znanstveniki, ali ne gre tu za ostanke svetopisemskih mest Sodome in Gomore, ki ju je po verziji stare zaveze uničil zaradi grehov meščanov sam Bog.

× Nevarnosti ameriškega prometa. Porast števila prometnih nesreč v Združenih državah Severne Amerike je zadnja leta znaten. Zelo učinkovito orožje proti tem nesrečam so našli Američani v vzgoji občinstva in otrok. Zlasti šolska vzgoja

je napravila v tem oziru naravnost čudeže, kajti število otrok, ki so umirali zaradi prometnih nesreč, se je močno zmanjšalo. Kljub temu pa Združene države še vedno zaznamujejo letno 1150 umrlih in 41.560 ranjenih otrok. V zadnjih mesecih je zaradi prometnih nesreč umrlo 17.410 pešcev. Statistika črnih dni ameriškega prometa navaja kot najnevarnejša dneva soboto in nedeljo. Mogoče zato, ker se te dneve odpravljajo ljudje na weekend ali pa se vračajo iz njega.

× Vojvodinja in kočijaž. V Bringtonu je umrla v starosti 93 let vojvodinja Ravensworthska, ki je leta 1904 razburila zanosito angleško javnost s tem, da se je kot 58-letna vdova poročila s svojim 28-letnim kočijažem. Njen mož je umrl pet let po poroki. Med prijatelji je govoril kočijaž Wadsworth o svojem zakonu: »Njeno lastništvo si je to želelo, torej nisem mogel reči „ne“!«

Res tudi brez tega.

Neki mladenič je filozofiral: »Če pogledam proti zvezdam na obloku, takoj začutim, kako sem majhen in brezpomemben.« Pravi bladen njegov partnerka: »In za to spoznanje morate najprej pogledati proti nebu?«

Orožnov smuk preko Pohorja

SMUŠKI MARATONSKI TEK OD MARIBORSKE KOČE DO VUZENICE.

Orožnov smuk preko Pohorja je po turističnih načelih zamišljeno krmarenje preko celega Pohorskega grebena od vzhoda do zahoda kot vsakoletna preizkušnja turnih vozačev.

Tega izleta se lahko vsakdo udeleži, toda Zimsko-sportni odsek kot prireditelj ne prevzame nikakega jamstva in odgovornosti za ev. poškodbe.

Udeleženci se 11. febr. zvečer pri Mariborski koči prijavijo vodji izleta Kore-

jevega doma, kjer je glavni počitek. Od tod čez Crni vrh, Malo in Veliko Kopo mimo Tajzla v Vuzenico. Dolgost proge je približno 50 km, posamezni vzponi merijo 1800 m, smuka pa je 2600 m.

Kdor se pri startu ne javi in ne dobi kontrolnega listka, se bo smatralo, da ni pravilno startal.

Progo je prevozil le oni vozač, ki se najkasneje pred odhodom mariborskega doma ob 19.21 uri javi v čakalnici kolo-dvora v Vuzenici vodji Orožnovskega smuka.

Glavno kontrolo ima g. Senica D. pri Seniorjevem domu, zadnji čas za odhod od doma je ob 15. uri. Kot zadnja vozača vozita gg. Lautner in Furlan.

Onim vozačem, ki z uspehom prevozijo pot, podeli prireditelj poseben častni znak, katerega ni mogoče kupiti. Znak ima na hrbtni letnici in ime lastnika ter na splošno, kakor razkazovanju zimskih krasot Pohorja. Kdor z uspehom prevozi Orožnov smuk 5 krat, ni treba zaporedoma, dobi okrog znaka srebrni venček, oni, ki prevozi 10 krat, pa dobi zlati venček.

uu Evaldu in Hribarju Borutu. Prijavnina 10 din za osebo.

Start je ob 6. uri zjutraj pri Mariborski koči. Proga vodi mimo Ruške koče, Bajgote, Koče na Klopem vrhu, kjer je prvi počitek. Nato mimo koče na Pesku čez Šintlerico in Jezerski vrh do Senior-

Prvi uspeh naših hokejistov

NEPRICAKOVAN USPEH NAŠE REPREZENTANCE. — ZA SOBOTO IN NEDELJO JE POVABLJENA V LAUSANNE

Jugoslavija—Belgija 3 : 3.

Na stadionu Dolder v Curihi se je večer nadaljevalo tekmovalno za svetovno prvenstvo v hokeju na ledu. Naša reprezentanca je nastopila dopolnilno proti Belgiji za tolažilno nagrado, po naših visokih porazih so veljali Belgiji splošno za favorita. Toda naši hokejisti so prijetno izenačili ter pokazali, da so se v teku turnirja že marsičesa naučili. Tudi občinstvo je njihov uspeh simpatično po-

zdravilo, dobili so kar po tekmi vabilo na gostovanje v Lausanni v soboto in nedeljo ter ga bodo predvidoma sprejeli.

Ostali rezultati: Češko-Slovaška—Nemčija 1 : 1. Amerika—Madžarska 3 : 0. Svica—Poljska 4 : 0, tekma med Kanado in Anglijo je bila koncem drugega dela igre pri stanju 0 : 0 prekinjena.

Zanimivosti

ZBIRKA NOVIH IZGOVOROV.

Imam važno konferenco... Pri najboljši volji... Pravkar je odšel... Kaj niste dobili mojega pisma?... Dajte mi telefonsko številko, kličal vas bom... Pridite zopet o priliki, mogoče bom kaj potreboval... Ne gre tu za denar; gre samo za načelo... Ali ne bi šli rajši peš, gibanje stori dobro... Tam se mi zdi preveč ljudi... Mene osebno to ne bi motilo, toda moja žena... Oh, mili prijatelji, prav nič dobro, se ne počutim... Draga moja, če bi tebe mučili moje skrbi... Če bi me bili poklicali vsaj pet minut prej... Samo potrpite, pa bo vse dobro... Moram poprej v banko... Ne da bi samega sebe hvalil, moram reči... Žal sem kratkoviden... Žal človek ne more kakor bi hotel... Tudi jaz sem samo človek... Toda kaj porečejo ljudje... Tehnične težave... Pomanjkanje prostora nam ne dopušta... Tudi če me ubijete, se ne spominjam več... Glav-

vna stvar je, da je človek zdrav... Človek je toliko star kakor se čuti... Najlepša hvala, res ste mi ustregli... Nimam navade, posluševati se različnih izgovorov...

PATENTIRANA LITERATURA.

Budimpeštanskemu patentnemu uradu je bila predložena prošnja za odobritev iznajdbe posebne vrste literarnega ustvarjanja. Treba je priznati, da take stvari doslej res še ni bilo; gre za novo »odkritje« roman z dvema koncem. Dogajanje v romanu poteka skozi delo tako rekoč nevtralnega in šele na zadnjih desetih straneh pride do »razvozljanja«; eden od teh dveh koncev je tragičen, drugi pa je seveda »happy end«, toda ni izključeno, da bi se dalo napisati še več koncev, mogoče za kak nadaljnji patent. Citatelj ali čitateljica knjige si pa izbere konec, kakršnega vprav odgovarja razpoloženju in »svetovnemu nazoru«. Patentni urad pa se z dovoljenjem še nekoliko obotavlja.

Razno

NAKUP IN ZAMENJAVA

zlata, ur, veržice, prstanov in zobovja. M. Ilgerjev sin. Maribor, Gosposka 15. 387

PONIKLANJE IN

POKROVANJE vseh vrst predmetov, dobro in poceni pri »Ruda«. Maribor, Trstenjakova ul. 5. 988

Beli teden

Posebno ugodne cene
Frotirke
80x40 cm dln 6-50

Tekstilana

Büdefeldt
Maribor, Gosposka ul. 14

DR. KOFFLERJEV ZDRAVILNI KRUH

vsebuje v lahko prebavljivo obliko vse za človeški organizem potrebne redline in mineralne snovi rzi. ki manjkajo navadnemu kruhu, ker so odstranjeni pri mletju. Pekarna Rakusa, Koroška c. 24. 581

Posesti

KRASNE PARCELE sredi Teznega blizu kolodvora poceni naprodaj. Vprašati Ptuljska 87. 593

Kupim

Kupim dobro ohranjen OTROŠKI SPORTNI VOZIČEK Zupančičeva 16. Špesovo selo. Pobrežje. 975

Prodaj

KANARSKI

pevci in samice za valjenje na prodaj. Strossmajerjeva 28-II. 9. vrata. 976

SPALNICO

kuhinjo, omaro za predsobo, predalnik in razne druge stvari proda za vsako ceno skladiščnik. Meljska 29. 987

KRATEK KLAVIR

(Stuzliugel) se ugodno prodaja. Maribor, Nekrenova ulica 6-I. 989

Sobo odda

OPREMLJENA SOBA velika, svetla, se odda. Strossmajerjeva 28-II. 9. vrata. 977

OPREMLJEN KABINET

Koseskega ul. 35. 981

SOBO S KOPALNICO

15. II. oddam v centru. Naslov v upravi. 993

Stanovanje

DELAVKO sprejmem na stanovanje, ima tudi na razpolago štedilnik. Loška ul. 8. 979

GOSPODA ALI GOSPODIČNO

sprejmem na oskrbo. Vprašati pri hišniku, Ateksandrova 64. 983

SOBO IN KUHINJO

Koseskega ul. 39. 984

STANOVANJE

Lepa soba in kuhinja se odda. Vprašati Rotovski trg 8, v gostilni. 994

Službo dobi

DEKLE

večše malo kuhinja in z daljšimi spričevali se sprejme k boljši družini. Poizve se Pi-puševe ul. 2, dvorišče, Kolnik. 983

Raznašalec kruha se takoj sprejme, prednost imajo tisti, ki so že bili pri tel. stroki. Pekarna. Limbuš. 988

IŠČEM MIZ. POMOČNIKA

kateri je zmoglo voditi obrat s kavgijo od 5000—10.000 din. Pomudbe pod »Sigurnost« na upravo lista. 991

SLUŽBINKJA

pridna, poštna, ki zna nekaj kuhati, se išče za 1. mar. ca. Vprašati: Prebrnova ul. 32-III. desno. 992

Službo išče

ODLIČNA:

Petčlanska tamburaška godba išče zaposlitve 12. t. m. Pomudbe na Žula, zborovodja Zavrče 8. 978

Najcenejši
nakup drva
ter talovskega
premoaga no
originalnih
rudniških
cena pri
S. Tičar,
Maribor
Jedarska ul. 19
Telefon št. 27-15

Zimski čevlji

po skrajno znižani ceni, damski čevlji,
posamezni pari, po polovični ceni!

„KARO“